

Nincs többé köhögés!!
MELL- ÉS TUDÓBAJ ELLEN!
Dr. med. Fáykiss szépségi kárpóti növénykivonat

Egy üveg ára használati utasítással 75 kr.
Csalokorka 1 dobozzal 35 kr. 100 Egy csomaggal
1 csomag 20 kr. 100 50 kr. kis 25 kr

Tizenöt év óta legjobb eredménnyel használják köhögés, rekedtség, katarrhus, hökörség, náthaság (finom), szájkörmélség, tüdőgyulladás stb. ellen. Eredetiben kapható Fáykiss József, nagy Kristóf-hoz ezimzett gyógyszerárban Budapesten, továbbá Török József gyógyszerárban, Király-utca. — Postai megrendések azonnal eszközöltek.

Legjobb és Leghíresebb
Pipere Hőgyörpör

La VELOUTINE

Különleges Rizspör
BISMUTTAL VEGETIVÉ

CH. FAY, ILLATSZERÉSZ,
PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

Horgony-Pain-Expeller.

Ezen rég jónak bizonyult bedörzsölést eszű, köszvény, tagszagatás stb. ellen legjobban ajánlhatjuk a t. cz. közönség figyelmébe. Egy üveg ára 40 és 70 kr. és a legtöbb gyógyszerárban kapható.

Csak horgonyval valódi!

GRANDS MAGASINS DU
Printemps

NOUVEAUTÉS
Ingyen és Bérmentve

küldjük a legújabb divatot tartalmazó nagy illusztrált Catalogust a nyári évadra.

Megkeresések czimzandók:

JULES JALUZOT & Co
PARIS

Ugyancsak bérmentve küldetnek a Printemps óriási raktárán levő szövetek mintái, árat és fajt lehetőleg meghatározni kérünk.

Expediitio Magyarország részére portómentesen 25 franktól kezdve.

Vámmentes küldemények föltételei a Catalogusban. Továbbító-és vámkezelési házunk: Salzburgban, Mozartplatz, 4.

Levelezés Magyar nyelven.

REGEDEI

TISZTA ALKALIKUS SAVANYU-VIZ
legjobb asztali és üdítő ital

kipróbált gyógyszer köhögés, torokbetegségek, gyomor- és hólyaghurtnál.

Főraktár: Budapesten, Lipót-körút 21/a.

Magyar Jelzálog-Hitelbank

Hirdetmény.

A Magyar Jelzálog-Hitelbank t. cz. részvényesei az 1892 márczius hó 29. napján, d. u. 3 órakor a bank helyiségeiben (V. Erzsébet-tér 9. sz. a.) tartandó

XXIII. rendes közgyűlésre

ezennel tisztelettel meghívotnak.

Napirend:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése.
2. Az 1891. évi mérleg előterjesztése és a fölmentvény megadása.
3. Határozathozatal a tiszta nyereség hovaforrása iránt.
4. Az alapszabályok 12-ik §-ának módosítása, a záloglevél-bizottság alapnak a törvény értelmében leendő felemelése tárgyában.

A részvények letéhetők:

Budapesten: a bank főpénztáránál (V., Erzsébet-tér 9. sz. alatti) és a Magyar Leszámitoló- és Pénzváltó-banknál.

Bécsben: az Union-Banknál.

Párisban: a «Société générale pour favoriser le développement du Commerce et de l'Industrie en France» című banknál.

Az igazgatóság.

Alapszabályok kivonata:

20. § 10 teljesen befizetett részvény vagy 20 részvényjegy tulajdona egy szavazatra jogosít.

21. §. Részvényesek, kik szavazó-jogukkal élni akarnak, kötelesek a közgyűlés összeülte előtt legalább 8 nappal, részvényeiket térítvény mellett letéteztetni.

A letéteztetés a bank pénztáránál, vagy más, a hirlapokban kijelölt helyeken eszközölendő.

22. §. A szavazó-jog személyesen vagy meghatalmazott által gyakorolható. Meghatalmazás csak részvényesnek adható.

Testületek, intézetek és kerakok jelmi czégek, továbbá nők és kiskorúak a közgyűlésen törvényes képviselőjük által vehetnek részt, ha azok különben részvényesek nem volnának is.

Azoknak, kik szavazó-jogukat igazolták, a részvények és az utánok járó szavazatok számának megjelölésével ellátott igazoló jegyek adatkak ki.

A részvények a részvényes által sajátkezeleg aláírandó jegyzékbe, számszerű sorrendben, és pedig a Magyar-Jelzálog-Hitelbanknál 1. minden egyéb letéthezlyen 2 példányon bejegyzendők.

A letéteztetés részvényekről térítvényt nyer és a részvények annak idején, a közgyűlés megtartása után, csakis ezen térítvény visszaadása mellett fognak neki kiszolgáltatni.

Az 1891. évi mérleg és jelentés 1892. márczius 21-étől kezdve a t. cz. részvényesek rendelkező részére áll.

13. SZÁM. BUDAPEST, MÁRCZIUS 27. XXXIX. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt | fél évre — 6 | Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG | egész évre 8 frt | fél évre — 4 | Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK | egész évre 5.— | fél évre — 2.50 | Külföldi előfizetésekre a postallag meghatározott vitellől is eszanolandó.

FEHÉR IPOLY.

MAGYAR benzecések, az ország e legrégebbi egyházi testülete, melynek tagjai közül nyerte a keresztény hitre tért magyarság első főpapjait, lelkipásztorait és tanítóit, nyolcz századon át hí maradt vallásos és tudományos hivatása nemzeti hagyományához. Munkásságának és alkotásainak erős nemzeti érzés, felvilágosult és humánus szellem adta meg alapszínét.

Innét a rokonszenv, melylyel a legmagyarabb főherceg, maga is egykoron a benzecés Rómer Flórisnak tanítványa, e derék rendet évek sora óta annyira kitünteti. Ebben leli magyarázatát, hogy fejedelmünk, a vallásos surlódások és kritikusi idejében, főkegyuri jogánál fogva, Pannonhalmi főpátiát, Vasváry Kolost nevezte ki a magyar katholikus egyház élére.

A koronának a nemzet meleg rokonszenvével fogadott választása fokozott mérvben odafordította az ország figyelmét, a legmagasabb helyről kitüntetett rend és üresedésbe jött magas egyházi és közjogi kiváltságokkal disztett főpáti széke felé.

A magyar benzecések főpátiája ugyanis nemcsak főnöke rendjének, de a magyar püspöki karnak is tagja s e ezimen törvényhozói jogot gyakorol a magyar felsőházban. Valóságos főpapja a minden egyházmegyétől független egyházkerületének s az elnöksége alá tartozó négy apátság, külön szentszékekkel és önálló jurisdictióval. Kormányzója a kétszáz tagból álló szerzetnek, mely a maga tanárképző és hittani főiskolája mellett hat gimnáziumot lát el tanító erővel, huszonöt plébániát lelki pásztorkodással és mintegy negyven ezer holdnyi földbirtokon gazdálkodik.

A rend, mely önkormányzati jogánál fogva hármat jelöl, kik közül a korona választása az első kandidátust szokta kinevezni, hagyományos féltékenységgel örökdi, hogy a hivatottak közül a legméltóbbat válassza ki, a főpáti erények és

egyházas szellem mellett magas tanügyi képzültséget és a helyes gazdálkodás érzékét egy személyben igénylő főpáti széke.

Igy következett Rimely Mihály, a kiváló hittudós után dr. Kruesz Kryosztom, a jeles fizikus, Vasváry Kolos, a történetirő után Fehér Ipoly, a természettudós, kit a Pannonhalmán, február 25-ikén tartott választó-gyűlésen társai túlnyomó nagy többségének bizalma első helyen jelölt a főpáti székre.

Letéteztetés és Kegyelmi szegelyi fényképe után.
FEHÉR IPOLY.

Java férfikorában álló, reátermett férfi e kiválóan tanító szerzet élére, középtanodánk gyökere reformjának küszöbén. Alapos szakismeret európai látókörrrel, harmincz éves tapasztalat az újítás szükségének élénk érzékével, az alkotás becsvágya a végrehajtás energiájával, serény munkásság, az elegáns megjelenés reprezentáló képességével, az előnyök, miket Fehér Ipoly főpáti székebe átvált visz. Tanulásban és tanításban lefolyt élete — külső mozzanatokban fölötté szegény. Ötven évéből negyvennégy az iskolákra esik. Ebből tizenhárom a tanuló padban töltött el, harminczegyet mint tanár, gimnáziumi igazgató és főigazgató a katedrán és a közoktatás állami adminisztrációjában.

Hontmege Visk községében született 1842. ápril 11-én. Elemi iskoláit N.-Megyeren, a gimnáziumot Komáromban kiváló eredménnyel végezvén, tizenhat éves korában a benzecések rendjébe lépett és a szerzetesi ruhával vette fel Kálmán keresztneve mellé az Ipoly nevet. A hittani tanfolyam végeztével 1865 szeptember 24-én szentelték áldozópappá.

Még kispap korában, 1864-ben lépett a tanító pályára, a pannonhalmi főiskolában kedvenc tárgyait, a számtant és fizikát adva elő, Kruesz főpáti által kiválóan serkentve tanulmányában. Tudós főpátiá serkentésére írta és adta sajtó alá — a «Felsőbb Mennyiség-tan Elemei-t, (Esztergom 1871), «Természettani Műszótár»-át (Pannonhalmi, 1871), «Kisérleti Természettanát», (Pest, 1871), «A Vegytan Rövid Vázlatát», (Pest, 1872), «A Vegytan Alapvonalait», (Pest, 1872), mely utóbbi három munkája gyors egymásutánban mindegyik három kiadást ért.

A magyar orvosok és természetvizsgálóknak 1874 augusztusában Győrött tartott nagygyűlése által titkárrá választatva, dr. Siklóssy és dr. Buzinkay közreműködésével a közgyűlés Napi Közlönyét és Évkönyvét, s a gyűlés elnökének Kruesz főpátiának megbízásából,

SCHLICK féle vasöntöde és gépgyár részv.-társ. BUDAPESTEN.

Gyár és irodák: Városi iroda és raktár: Fiók-raktár:
VI. külső váczai-út. Podmaniczky-utca 14. Kerepesi-út 77.

Gőz- és járgány-cséplőkészületek,

számos első díjjal kitünt. Schlick-féle szab. 2 és 3 vasu ekék,

mélyítő és egyetemes acél-ekék,

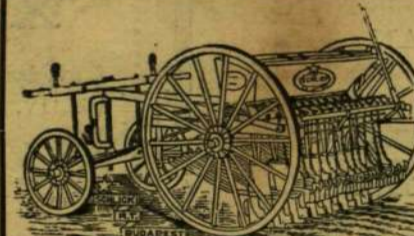
eredeti SCHLICK- és VIDATS-féle

egyvasu ekék, talajmivelő eszközök,

Schlick-féle szab. „HALADÁS” sorbavető gépek,

Takarmánykészítő gépek, daráló, őrlőmalmok és mindennemű gazdasági gépek. Eredeti amerikai kévvető és marokrázó aratógépek és fűkaszáli gépek, szállítóható mezeli vasutak stb.

Előnyös fizetési feltételek. Legjutányosabb árak. Árjegyzékek ingyen és bérmentve

Diszoklevél Zágráb 1891. **KWIZDA FERENCZ JÁNOS** Arany érem Temesvár 1891.
cs. és kir. osztrák és román kir. udv. szállító Korneuburgban.
Első és legrégebbi állatgyógyászati szerek telepe Ausztria-Magyarországban.
Kitüntetve 13 éremmel, 7 díszokmány és elismeréssel.
Alapítotott 1853-ban.

Kwizda Restitutionsfluidja
(üdítő nedv). Mosóvíz lovak részére.
Egy üveg ára 1 frt 40 kr. o. é.

Kwizda-féle vörös Blister lovak erős bedörzsölésére. — Egy tégely 2 frt.	Kwizda-féle körömkittje meslenséges körömszarr. Egy rud 80 kr.
Kwizda-féle csüdümür ir lovak és szarvanyarhák részére. Egy tégely 1 frt.	Kwizda-féle patakenés merev éstörökony paták ellen. 1 szelence ára 400 gr. 1 frt 25 kr.
Kwizda-féle mosószappan házi állatok részére 40, 80, frt 1.60.	Kwizda-féle krosolinbalsam rothadásnak ellentálló és patacsütő szer. 1 szelence 500 gr/ft 1.10.
Kwizda-féle fertőtlenítő szer istállók részére. 1/2 kg. 30, 5 kg. 1.40, 10 kg. 2.40.	Kwizda-féle nyereg-szappan a nyereg és kantárszjak tisztítása és jó karban tartására. 1 szel. 1 frt.

Tessék a fenti védjegyre ügyelni és határozottan Kwizda-féle készítményeket kérni.
Valódi minőségben minden gyógyszerárban.
Nagyban drogustáknál.

Magyarországi főraktár Török József gyógsz. Budapest, Király-utca 12.

MEGHIVÁS

a magyar leszámító- és pénzváltó-banknak

1892. évi márczius hó 30-ik napján déli 12 órakor a polgári kereskedelmi testület nagytermében (Budapest, V., Eötvös-tér 1. sz. a.) tartandó

XXII. RENDES KÖZGYŰLÉSÉRE.

NAPIREND:

1. Az igazgatóságnak jelentése az 1891. évi üzletről.
2. Az igazgatóság számadása és a megállapítandó osztalék feletti indítványa.
3. A felügyelő-bizottság jelentése az igazgatóság által elkészített évi számadás és mérlegről, valamint a nyereség felosztását illetőleg tett indítványok megvizsgálásáról.
4. Határozathozatal ezen tárgyak felett és felmentvény kiadása az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére.
5. Az alapszabályok megváltoztatása.
6. A felügyelő-bizottság megválasztása.

Azon t. cz. részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni kívánnak, felkérőnek, hogy az alapszabályok 17. §-a értelmében részvényeiket a még le nem járt szelvényekkel együtt legkésőbb f. évi márczius 27-ig a társaságnál Budapesten, vagy az Union-banknál Bécsben letéteztetessék.

A megválasztott mérleg és az erre vonatkozó felügyelő-bizottsági jelentés 1892. márczius 22-től kezdve a társaság helyiségeiben a részvényesek rendelkezésére áll.

Budapesten, 1892. márczius hó 11.

Az igazgatóság.

«Győrmege és Város Egyetemese Leírása»-t szerkesztette, a mely nagy terjedelmű, részletes munkával a tudós főpap alkalmi ajándékul kedveskedett a magyar tudományának. A jó részben Fehér tollából folyt monographiából külön is kiadta «Győr, Pannonhalma és Hédevár» vázlatos rajzát.

1874 őszén az elagott Ferenczy Jakabtól átvette az esztergomi főgymnázium igazgatását és új működési körében tanúsított sikeres tevékenységéért 1881-ben a Ferencz-József-renddel lőn kitüntetve és egy évre reá Trefort miniszter a szegedi tankerület főigazgatójává nevezte ki.

Azóta új munkakörének szentelte java erejét, szabad idejét a természettudományi és tanügyi szaklapoknak áldozva. A közoktatásügyi kormány az időnként tartott tanácskozáskor alkalmával mindig igénybe vette kiváló szakértelmét és 1889-ösén Szerbia és Bulgária tanügyének tanulmányozásával bízta meg. A helyszínen végzett alapos studiumainak eredménye a «Közoktatásügyi Szemlé»-ben kiadott értekezései «Bulgária közoktatásügyéről» és «Szerbia közoktatásügyéről». Ez utóbbi a «Letopisz» című folyóiratban s külön füzetben szerbül is megjelent és szerzőjének, e velünk szomszédos nemzet elismerése mellett a szerb királyi Száva-rend középkeresztjét szerezte meg.

Keleti útjában Bulgária és Szerbia több irodalmi és politika vezérfehérjével kötött ismeretséget és közülök élénk összeköttetésbe lépett Riszticseszel, az első regnessel, kinek munkáját «Szerbia külügyi viszonyairól 1848-tól 1868-ig» Fehérközvetítésével fordítja magyarra Romanez panosovai tanár.

E pihenést nem ismerő tanügyi és irodalmi tevékenység köréből szólítja Fehér Ipolyt Pannonhalma főpapi székébe társainak s a korának bizalma. Hogy a munkásságnak szélesebb és fényesebb terére elhivatva, nemes becsvégya, kipróbált tehetségei s a hozzáfűzött reményeket beválták, kívánjuk, — ad multos annos!

Dr. S—A.

AZ ÉRKEZŐ GÓLYÁK.

Tündér országnak tájirul,
Hol páma nő, lótsz virul,
S hűs sykamor- s banán-liget
Álomra hívón integed,
Az ég tündére a magasból,
A nap, tüzebb csókokat szór,
Melytől kelet forró szerelme
Sugárral itasulva, telve,
Teremt csodás tenyészetet,
Elhagyva a gyönyör honát,
Vihar vert Ozeánon át
Hozzám két gölya érkezett.

Magukkal hozták a tavaszt,
Mely bimbót és rügyet fakaszt,
Halomra, völgyre lomb hajol,
A lomb között madár dalol.
Göröngy alul életre kelve,
Apró bogárkák végtelenje
Zúg, zümmög az ömlő sugárban
Hirdetve, hogy feltámadás van.
A fény a természet felett
— Mely sziveket és hantokat
Athatva, boldogságot ad —
Istennek lelke: szeretet!

Ragyog, tündöklök látköröm,
Szent ihlettel gyönyörködöm
A feltámadt új életen; —
És mig vágyó tekintetem
A táj minden pontját bejárja,
Csak visszatér a gölya-párta, —
Pihenni szálltak háztetőmre
Ez légi utjok kikötője,
S rajtuk merengő lelkemen

— Mint nap felhőfoszlányon át —
Keresztül szőria sugarát
Egy édes, fényes sejtetem.

Te daltalan két szép madár,
Ifjú, szerelmes gölya-pár,
Otthont másutt ne nézzetek
Itt rakjátok meg fészketek.
Boldogság száll le rá, ha gölya
Az avatag fedél lakója.
Az élet ezéltán eltanulja
Ki hű szerelmük szemtanúja.
Derang borongó homlokom,
Ha sejtetemre gondolok,
Tavaszt jelentő vándorok
Maradjatok hajlékomon.

Derítsétek fel életem,
Melyet a fény, a szerelem
Az ifúsággal elhagyott —
Sirat egy hunyt, szép csillagot . . .
Oly pusztaságot magányom,
Nincs senkim e népes világon, —
És mint a társtalan madárka
— Rejtven a rengeteg homály —
Csak önmagának énekel:
Búsán dalom úgy hallatom,
Ez is mint gyöngye fualom
Elhal, s rá senki sem felel.

Reám tekint a két madár,
Keleplő szájuk néma bár,
Szelid szemükből olvasom,
Hogy sejtitek, értik bánatom.
De hasztalan, bármint esengem.
Hisz' végzetik elhagyni engem;
Ott, hol jelképe van a télnek,
Boldog s hű otthont nem remélnék. . .
Hajlékom elhagyott sziget,
Melyen tenyészet nem virul,
Kihalt, zord szikla partirul
Még a madár is elsiel.

És elrepülték más lakik,
Hol boldogabb ember lakik.
Bimbós reményem' hirtelen
Szárnyuk letörte szívemen.
Tavaszt én már mit is sovárgtam,
Asszú, sivar meddő kopárban
Ha tápja nincs, mely fölnevelje,
Nem nyit virág, a föld szerelme.

Ki meg volt áldva gazdagon

— Szívében lévően a vagyon —
S eltékozolta kincseit;
Kit szenvedélye elhagyott,
Kiben elolták a napot
S az már ki nem gyúl, s nem hevit;
Kiért hű lány szív nem dobog,
Hűlt tűzhelyén láng nem lobog
S nincs otthonában otthona;
Letört, csalódott szív ne várja,
A páros élet szent madárja
Házán fészket nem rak soha! . . .

APOSTOL BERTALAN.

AZ ÁL-RAJKÓ.

Színészhistoria.

Irtá Zöldi Márton.

Tény, bár magyarázatát adni nem tudjuk, hogy színművészetünk első korszakában a muzsikális talentumok sokkal sürűbben akadtak, mint mostanság. Tudjuk, hogy Kántorné, Déryné, Lendvay, Szentpétery, Udvarhelyi, sőt a ma élők közül Prielle Kornélia és Felekíné az operai játékrendben ép úgy résztvettek, mint a drámaiban.

Mekkorát nézne a nemzeti színház mai nemzedéke, ha a próbajelző fekete tábláról azt olvasná, hogy teszem Jászai Mari, Nádai, Nagy Imre és Bercsényi ekkor és ekkor «Ernáni» és «Lohengrin» előadásában vesznek részt. Mindenkori rossz tréfának venné.

De nemcsak énekesekben volt nagy bőség, hanem a zenekomponáló zenik is valósággal burjánzottak.

Csak épen zenekarban játszó magyar muzikus nem akadt egész a legújabb időkig. Erre magyar ember nem szereti a fejét adni, a cigány pedig — mint a hangjegy ősellensége — még kevésbé.

De a természet rendjét az efféle apróságok nem zökkentik ki a kerékvágásból, tud segíteni magát. A gondviselés földrajzilag kegyesen úgy intézkedett, hogy a csehek földjével közvetlen szomszédságban legyünk, ott pedig annyi fölös számú és minden hangszerre bőven jutó muzikus van, hogy alig győzzük őket kenyerrel.

Az öreg Klivacsék még a harminczes években vett búcsút fuvóhangszerekben bővelkedő szülővárosától s a magyar muzsa szolgálatába szegődött, s mint ilyen később Kelemen társulatának karmestere lett, családát alapított, sőt néhány magyar nótát is szerzett.

Az ötvenes évek közepe táján Szöllősy társulatánál volt, mely társulat télviz idején valahol Somogy megyében szétzúllott, úgy hogy minden tagja vándorbotl kezében kénytelen volt világgá menni.

Az öreg addig hányódott-vetődött apró társulatoknál, míg végre megunta a bolyongást s egy kis mezővárosban a cigánybanda karmestere lett. Ebből a keserű kenyérből azonban igen keveset fogyasztott el, mert követetlenségül a farsang küszöbén a városzellen levő cigány-utca egy kis szobácskájában örök búcsút vett a hangjegyektől, a «dur»-tól ép úgy, mint a «moll»-tól s a túlvilági zeneszférakba költözött.

Örökségül néhány instrumentumot s leírhatatlan nyomort hagyott maga után. Beteges neje s három leánygyermeké a temetés után ügyszólván kenyér és fedél nélkül maradtak. Legidősebb leánya, Paula, még alig töltötte be a tizenhatodik évet. Sápadt arczszíne, vékony kis teremtés volt, nagy sötétkék szemekkel s hollófelete, szinte kékbe játszó dús hajfonatokkal.

A kis Paula apjának nemcsak zenei talentumát, de tudását is örökölte. Remekül játszott minden képzelhető hangszereken, de különösen a hegedűt kezelte pártját ritkító virtuozitással. Persze akkoriban a női zenekaroknak még híre sem volt, s így a kora árvaságra jutott kis Paula gondolni sem tudott volna arra, hogy hegedűje után éljen meg, ha az ottani cigánybanda öreg primása nem lett volna oly leleményes eszű úri ember.

A temetés követő napon az öreg dáde beállított az elhunyt karmester családjához. Nem ejtett egy vigasztaló szót sem, ellenkezőleg szörnyű sopánkodásokra fogta a dolgot.

— Jaj, jaj, jaj! Már ki látott ilyen! Farsang előtt meghalni, mikor már megindult volna a kereset. Ott van előttünk a kaszinó-bál, a polgári bál, a susterbál, a lakatosbál; meg aztán a restauráció, a mi a legnagyobb bál. Okos ember még a nagybajtban is meggondolja a dolgot, akkor is ázt süti ki, hogy ráér még . . . majd később . . . majd ha fagy, hős nagy. Devla, devla, mi les most már magukkal? csak legalább fiu volna esz a seginy, somoru leányka, esz a Paulácska, akkor oda se néznék a bajnak.

— Hát mi volna akkor, Dani bácsi? — kérde Paula nagy sötét szemét az öreg cigányra függesztve.

— Mi vóna, mi vóna? Hát a vóna, hogy a bandába vennék, primásnak tennék. Hisen Mária ucscse, jobban tud hegedülni, mint esz én tulajdon rájkóm, a ki most koncerteket ad Páris országban. Hogy húzta s minap azt a «Rezsgó nyárfát», most is kétfelé áll tőle a fülem.

Paula szemében élénk tűz csillant meg, félre hívta az öreg primást és sokáig suttogott vele a nagy boglyakemenze mögött, mi közben a derék cigány többször a szájához kapta az öklét, hogy halkabba fojtja a hangját, de az utóbbi szavakat már egészen hangosan mondotta:

— Hát perse, hogy perse. Nem ismeri magát a romákon kívül itt egy megvesekedett lélek sem. A temetésen is csak cigányok voltak, a meg be tudja fogni a sáját, hogyha tágadni kell. Nagyon jeles. A fiamrul maradt egy spencer, pantalló és egy dupla soros pitykés mellény. Nagyon hamar kinőtte, úgy emelkedett, mint a gázs, mintha az üstökénél húzták volna. Azt még ma este elhozom, majd csaknem udonat új, alig egy két fót van rajta. Úgy, úgy, Paulácskám lelkem, seginy kis árvascskám, a nagyapám is azt mondta, éssel kell a vásárra menni. Azs pedig tudta, hogy mit beszél: lócsiszar volt.

A dolog úgy történt, hogy a kis Paula tövig levágta szép hajfonatát s újjával felfiasan felborzolta a megmaradt hajzatot. Egy gondolattal sem jutott eszébe, hogy női ékességének egyik legszebb varázsától fosztja meg magát, semmi sem lebegett előtte, csak az a meleg, boldogító tudat, hogy gyámoltalan édes anyjának s elárult két kis hűgának kenyeret fog tudni keresni.

A cigányok el voltak ragadtatva az új aquiziáció által s ha egyik véletlenül a «Paula» szót kiejtette, azon társai akkorát csiptek, hogy keservesen feljajdult volna, ha mert volna. Palinak keresztelték el.

Az öreg Dani igen praktikusan vezette be őt a nyilvános szereplésbe. Eldicsekedett fünekának, hogy az ócsirének a fia szakadt reá jussban, a kinek úgy sir a hegedű a kezében, mintha deresen feküdnék.

Paula, vagyis Pali rajkó egy csapással meghódította az összes környéki muzsikászok kedvelőket, kik ha magasabb zenei műértelem nélkül szükkölködtek is, de rögtön észrevették, hogy előadásában nemesebb zenei izlés és közvetlenebb művészeti erő nyilvánul, mint az eddigi primások valamennyi sallangos cifrázásaiban.

De meg az e szerénység, az a tisztesség, mely lényéből sugárzott . . .

— Honnan veszi azt az a cigánypurdét? töprengött az öreg megyei fizikus, ki néha hajnalig is elhallgatta Pali remek szólóit.

— Ifjúkori kicsapongásaim vesznek rajtam erőt, ha játszani hallom, a köszvényem elzeperlizik a lábaimból, — tevő hozzá lelkesülten.

Az ilyen lelkesedés pedig nem szalmaláng, melynek több a füstje, mint a tüze. Mikor a kis Pali tányérozni járt, úgy röpkedtek a bankók, mint őszkor a falevelek.

Szóval a cigánybanda aranynapokat élt, s Paulának családja nyugodt boldogságot látott. Valósággal népszerűsége tett szert, el annyira, hogy napos vendég volt nagyságos Alkayné asszonynál, az alispán derék özvegyénél, hol a nagyságos kisasszonyt czimbalmozni tanította.

E leckéknel Ákos úri, a nagyságos asszony egyetlen fia, egyébként megyei esküdte, szintén jelen volt, s mikor a Pali gyerek nótáját «A kondorosi csárdát» elezimbalmozta, rendszeren sirva a nyakába borult s össze-visszacsókolta.

Huga nem egyszer mondotta neki:

— Ugyan hagyj békét annak a Palikának. Mit csókolgatod? Nem látod, hogy mekkoráka t pirul.

— De mikor olyan gyönyörűen játszik.

Egyszer azonban a kis Pali két napig elmaradt. Már a nagyságos asszony utána akart küldeni a cigány-utczába, midőn az öreg megyei fizikus nagy derrel-durrall beállt.

— Jó, hogy jön, doktor úr, — mondá Alkayné — azt hiszem migrainem ismét . . .
— Kérem, — vágott szavába a doktor, — ne tessék most nekem migrainról beszélni. Süket vagyok arra a fülemre. Soha ilyet! Sok mindent megbámultam már, de még így nem maradt távra a szám harmincznyolcz éves orvosi praxisom alatt.

— De hát mi történt?
— A kis Pali, az a tündérűjjas muzsikás . . .
— Nos, csak nincs baja? tudakolák élénken.
— Higyjek el a Graecusok anyja semmi hozzá képest. Soha annyi nemességet, annyi fenköltiséget egy nőben.
— Tehát az édes anyjáról van szó?
— Dehogy az anyjáról, ő róla.
— Hát akkor mit emlegeti a Graecusok anyját?

— Mert ehez fogható leányt még nem láttam.
— Most meg már leányról beszél. Doktor úr, ha így folytatja, a migrain helyett kaczagó göröcsöket kapok.

— No, én meg simi szeretnék. De ha önök nem hagynak kibeszélni.

— De hogy is nem hagyjuk.

— No, hát kérem, ma reggel a ragyás klárinetos, a Marcei beállit hozzám s azt mondja, hogy baj van, a kis primás halálán fekszik, forrósága van, félrebeszél.

— Jézus Mária! Szegény gyerek!

— Magam is azt mondtam s utcu neki se országát, se gödör, térdig erő sárban a pácienshez siettem.

— De hát mi baja van?

— A diagnózis: lob a felső tüdőcsúcsban, a prognózis: nem biztató. Különben nem erről van szó . . .

— Hát miről?

— Hanem arról, hogy az a cigányrajkó se nem cigány, se nem rajkó.

A derék doktor szaggatott mondatokban, de egyébként elég plastikus ékesszólással előadta a kis Paula történetét. Miként jutott árvaságra, mint áldozta föl magát az övéért, leánylétére koresmárol-koresmára járva, illetlen beszédek és vad kurjongatásokat hallgatva, hogy kenyeret adhasson anyjának és két hűgának.

A hallgatók azon vették magukat észre, hogy egy-egy könyvesebb gyülemlik pilláik alá.

A kisasszony öszinte naivsággal így szólt bátyjához:

— Látod Ákos, mindig mondtam, hogy ne csókolgass. Szegény, mennyit pirult. De nini, most meg te pirulsz . . .

Most a doktor eltávozott, Ákos utána sompolygott.

— Édes doktorkám, — mondá, — mentse meg azt a derék teremtet.

— Megteszem, ha hajba kell is érte kapnom a gondviselésessel.

— Valami enni valót ne küldjön a mama?

— Egylőre csak a latin konyháról fog élni.

A doktor beváltotta szavát, mert két hét múlva már így referált a beteg állapotáról a a nagyságos asszonynak:

— Eb, a ki fél. Már ma megengedtem neki, hogy felöltözzék. Milyen szép, derék leány. Pusztuljak el, ha szerelmes nem lettem belé.

— No, hát akkor vegye el feleségül.

— Hiszen csak ne volnék hatvanöt éves.

— Elvenné?

— Olyan igaz, minthogy becsületes ember vagyok.

— Menjen a pokolba . . . most már engem is megtántorit. Képzélje, Ákos tegnapelőtt égre-földre esküdözött, hogy feleségül veszi, ha mindjárt kitagadom is.

— Hol van az Ákos? Hadd csókoljam össze-vissza.

— Tehát azt hiszi?

— Olyan leányt kap, a ki csupa szinarany belül.

— De a múltja?

A doktor komoly arczot vágott, nagy pauzát tartott s nála szokatlanul ünnepies hangon így szólt:

— Nagyságos asszony, ha nekem az édes anyám fontartásáról kellett volna gondoskodnom, én nemcsak muzsikálni, de cigánykereket hányni is eljártam volna.

Röviden: két hét múlva Alkayné magához hívatta az öreg primást s így szólott hozzá:

— No Dani, úgy készüljete, hogy új borra lakadalom lesz a házammal.

— A nagyságos asszony megy férjhez?

— Elhallgatsz . . . a fiam veszi el a volt primástokat.

Az öreg megvakarta a füle tövét.

— Nagyon sip lesz. Örvendeni is fogunk, de görögül; muzsikálni is fogunk, de sirva; magyokat is isunk, de kicsinyeket nyelünk.

A fényes lagzi után hazamenőben pedig így monologizált az öreg dáde:

— Devla, devla! Minek is született nagyságos asszonynak, mikor olyan fáján cigányprimás lehetett volna belőle!

TAVASZKEZDET A PUSZTÁN.

Az öreg tél utólját járja. Haldoklik. Hiába, mint mindennek, úgy neki is végének kell lenni egyszer. Pedig hát úgy meg lehet szokni, szinte sajnálja az ember. A városokban nem esuda, hisz ott épen kapos vendég az öreg. Hogyne, mikor ott oly bőkezűleg szőria a maga báljait, mulatságait, s a sok lakzit, tort, névnapot s egyebet. De hát a sivő pusztákról sem feledkezik meg. Gondosan bevonja a tanyatetőket, boglyákat, mezőket, szép fehér lepellel, a faágakat ezüstbe borítja, s hogy még élet is legyen, hát elküldi a maga varjúit, nyulait, rókáit, foglyait, még egy-két didergő pacsiirtát is. Aztán el-küldi látogatába az északi szelet, onnan valahonnan a sarki tájakról, hogy fűtyörészzen szépséges dallamokat a pusztá emberének. Hej, mert tud ám, csak meg kell érteni! Mikor úgy neki dől egyik-másik ablaknak s elkezd mesélni, azokról a régi, régi emlékekről; egész mélyéges éjszakákon, olyan igazán! Oly édes mámorba ringatja a ki megérti, s meg is vigasztalja, meg is nyugtatja a csüggedőt. Úgy elmondja, hogy hiszen lásd ember, a tél a halál jelképe, de utána jön a tavasz, a feltámadás, az élet. Hát te se csüggedj el, bízzál, higj és remélj! S az ember, a ki megérti a tél szavát: bizik, hisz és remél!

S egyszer csak ime, meg is érkezik a tavasz hírnöke, a déli szelek szárnyain.

Oh, ez már virgonczabb legény. Nagy sebbel-lóbbal jön, szaporán megrázogtatja a déli ablakot, neki esik a fák üstökének, majd felkeresi a régi ismerősöket: az épületek ereszeit, a kazlakat, baglyákat, melyeket oly gyakran mégté-pázott tavaly, nagyhirtelen összejár mindent, bekukkant a szunnyadó méhekhez, az ólakba, a színekbe, végig süvölt az ékek, szerszámok közt: ébredjete, itt vagyok!

Pajzánul beleköt az öreg tálbe is. Megkapja tisztos hősakállát, rázza, tépi: kelj fel öreg, téj odudba, haza jöttem!

A vén tél nehezen mozdul, nagyon makacs természetű s vég-csatára készül. Összevonja segédesapatait az északi tájakról, mérgeesen meg-megrázza szakállát, fagyával, havával riasztgatja a tavaszt.

De ez sem hagyja magát. Ennek is jön naponta új segítése. Itt teremnek azok az enyhe szellők onnan az egyenlítő környékéről, s mindenfelől megtámadják a gyöngülő vén telet.

Hópalástját eltépi, jégcsontjait megolvastják.

A két ibolyák, ott az erdőszélben, olyan nehezen várják a harc kimenetelét. Egyik-másik bokrocska óvatosan kibúvik a ráhullott

levelek alól, s kék szemével megnézi, hogy mire dől a csata? Biztatja a tavaszt, tömjénez neki, s édes illatával elárasztja az erdőt. A kis korpafü s még néhány más kíváncsi növényke, ezek is mihamar kiütögetik fejcsékéiket, hogy mi is lesz már? Hiszen várni oly nehéz!

Megérkeznek a vándormadarak is. Legelőször a nagy szélkiáltó. Egy éjjel csak megzendül tiszta, ezüst csengései hangja a fellegek közt, mintha kiáltaná: «Tavasz, tavasz!» Hallani, a mint lecsapódik az ismerős tó szélébe s onnan üdvözlő füttyentésével a pirka-dó hajnalt.

A bibicz sem marad soká. Másnap, harmadnap éjjel előkerül ő is, s kerek szárnyai zuborgó csapásával, éles kiáltásával köszönti szélkiáltó pajtásait: «búvik, búvik a tél! itt a tavasz!»

Jönnek aztán egymásután a szárcsák, vadruczák, seregélyek, barázdabillegetők, s eltöntenek víg zajukkal mocsárt, erdőt, mezőt. «Ta-

Mihályi Péter. Radics Ákos. Szentiványi Károly elnök. Horváth Lajos. Gr. Ráday László. Madarász József a székében.

A KÉPVISELŐHÁZ ELNÖKI SZÉKE 1867-BEN. — Jankó János rajza.

fehérért. Az erdők fái mintha könnyebbülten sohajtának fel, a mint a győztes tavaszi szellők átsuhannak kopasz ágaik közt: nem sokára új életre kelünk mi is, ágaink megtelnek zöld lombokkal, virágokkal, visszajönnek kedves kis dalos vendégeink, megkeresnek a szorgalmas méhek, édes dongásokkal gyűjtik belőlünk a nektárt.

Kimegyek az erdőbe. Hogy vagytok kedves fák! Oly rég nem láttalak már benneteket! Mennyi sok száraz ágat levert rólatok a tél vihára, no de majd jön helyette újabb, elevenebb! Hogy bemohosodott az oldalatok! Kivált a tied, te öreg három-águ fa. Hiába, sok időt éltél már, s fáz-tál ugye? No, demajd jönnek a szebb idők

s te is új életre kelsz; majd megint úgy elandulatsz sűrű lombjaid zúgásával, mint ezelőtt annyiszor!

Azon egyik ágon egy pár sárga rigó fészkel a nyáron. Várj, megnézem, ugyan meg-

van-e még a kis fészek? Lásd, nem jól viselted gondját, letépték a téli viharok, csak egy kis foszlánykára lóg még ágon.

Pedig milyen művészi esen meg volt építve az a kis fészek; valóságos mestermű, összeszövefonva fűszálakból, szőrből, tollakból, szépen, csinosan, erősen.

De volt is ám dolga a kis házaspárnak. Hajnaltól estig versenyezve folyt a kemény munka, míg végre kész lett a nagyszerű alkotmány, kicsike volt, de több boldogság lakott benne, mint sok fényes palotában.

Sokszor meglestem a kis aranyos madárkákát. Láttam a mint a nagy munka közben kifáradva, a kis férjecske egy-egy nótára gyűjtött s füttyült oly édesen, oly szépen, a miben a világ minden

Mihályi Péter. Jámbor Pál. Somssich Pál elnök. Bojtor Endre iradalgaosztó. Bujanovics Sándor. Fodróczy.

A KÉPVISELŐHÁZ ELNÖKI SZÉKE 1869-BEN. — Jankó János rajza.

boldogsága benne volt. Ekkor aztán új erőre kaptak, elrepültek s folytatták a nehéz munkát.

Végre kész lett a nagy mű. A piramisok építői nem láttak ilyen örömet! Volt füttyülés, dalolás, csak úgy rengett bele a kis erdő.

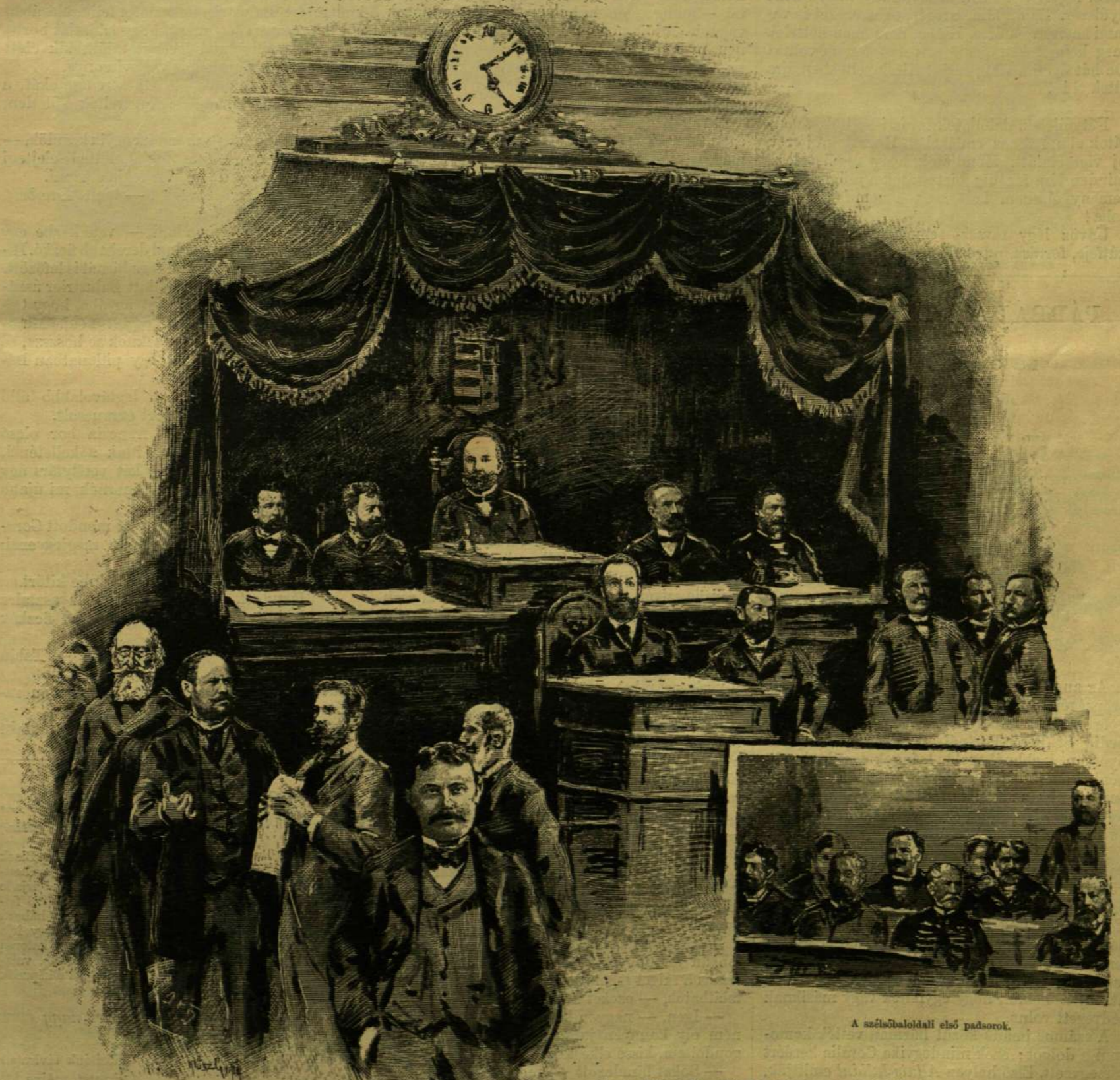
Egyszer aztán elül a kis nőcske, a him pedig egy közeli ágon őrizte hűségesen, ott füttyüszett, mulattatta kis társát naphosszant.

Még kaczerkódtak is néha. Sokszor ott csapongott a férjecske le s fel a fészek előtt, vagy kellett vagy sem; jól tudta a kis arányos, hogy az ő arányos tollazata milyen szépen ragyog a napsugárban! A kis nőcske pedig úgy tett, mintha észre sem vette volna, de azért nagy figyelemmel kísérte, s kilátzott apró sze-

Zellinszky Mihály. Tibád Antal. Szathmáry György. Pechy Tamás elnök. Hegedűs Sándor. Bojthy Algranon. Tórs Kálmán. Hojby Pál. Fenyvessy Ferencz. Gr. Apponyi Albert. Jókai Mór. Wahrmann Mór. Osermátony Lajos. az előadó székben. Herman Ottó. Thaly Kálmán.

A KÉPVISELŐHÁZ ELNÖKI SZÉKE ÉS KÖRNYEZETE 1886-BAN. — Jankó János rajza.

Tizza Kálmán. Baross Gábor. Széll Ákos. Molnár Antal. B. Bánffy Dező elnök. Mészáros Kálmán. Szederkényi Nándor. Lits Gyula. Bokros Elek előadó. Pásmányi Dénes. Albrányi Kornél. Latinovics Ernő. Kiss Albert.

A KÉPVISELŐHÁZ ELNÖKI SZÉKE ÉS KÖRNYEZETE MA. — Goró Lajos rajza.

meiből a boldogság, hogy mégis kicsoda, de kicsoda diszes kis férje van neki!

Később öt piciny rigócska tátogatta sárga csőrét a kis fészkekből. Bizony nem valami ékesek voltak: nagy fejűek, szörösek. Hanem a kis szülők nagyon szépeknek látták őket, s lett azután hordás és hordás! Jaj volt mindenféle bogárkának a tájékon, mert ezek mind a kis éhesek torkába kerültek.

Egyszer aztán szárnya kerekedett az új ivadék is. Nehány búcsú-fütyventés, s az egész kis család eltűnt. Elszállt valami boldogabb hazába.

Hej, kedves kis madárkám, merre járhattok most, ott valahol Afrikában! Ugy-e visszajöttök megint? Vissza, vissza! Várlak!

Hát itt ebben a vadrózsá-bokorban, — itt fészkelte egy pár parányi kis czifratollú madárka. Ezek kezdték el legkorábban a fütyöt, ezek ébresztették fel hajnalonként. — Ugyan megvan-e még a kis házikó? Hisz ez is olyan sok boldogságot látott!

Haj, a kis hajlék megvan, ehhez nem férték hozzá az irgy szelek, épen csak a fenékén látszik még egy kis hó. Hanem más a baj. Itt látok a bokor tövében egy csomó czifra tollacskát meg egy parányi száraz lábat! Oh kedves kis madárkám, mi ölhette meg téged? Valami ádáz macska vagy karvaly. Hogy nem lehettem segítségemre! Mennyire búsulhatott utánad kis párod!

Amodább meg egy pár levert szarkafészkek körül fogly-, pacsirta-tollak, s egy nagy csomó nyúlörz. Lám, lám, szegényeket ezeket is valami katasztrófa érte. Hiába, nem menthetlek meg benneteket, pedig szívesen tettem volna! De hát ilyen a világ sorja! Kicsinyeitekben újra éltek ti is!

Fütyüljétek, daloljátok tavaszi szellők, takarjátok el a gyászos emlékeket. Hozzatok új erőt, új vigasztalást. Mondjátok, hogy új élet lesz, minden jóra fordul; biztassátok a csüggedőt: a remény él, nem halt meg, s nem is hal meg soha!

Üdvöz légy tavasz, reménynek, új életnek kútfeje, forrása, üdvöz légy!

SZIVOS BÉLA.

PÁRBAJ A TENGERBEN.

Angol elbeszélés.

Irta Goodman G. J.

Az angol csatorna szigeti híresek aszonyaik szépségéről, miről minden idegen azonnal meggyőződhetik, mihelyt akár St.-Heliernél, akár pedig St.-Peter-Portnál partra száll. Leptenyomon szebbnél-szebb leányok kerülnek elbénk, kiknek bájaik egyszerű viseletük még jobban emeli. Az angol és francia vér összevegyülése, mely a Normann-szigetek lakóin észlelhető, az ottani nőknél különösen előnyükre szolgál.

Guernsey legszebb leánya Dupont Coralie volt, ki St.-Sampsonban, St.-Peter-Port egyik külvárosában lakott szüleiével együtt. A városban minden legényember róla ábrándozott. Coralie nemcsak tudta, hogy szép, de mi tagadás benne, kissé kaczer is volt. Kaczeriségével azonban senkit sem akart behálózni, csak örömet lélt benne, ha minél többen epekedtek utána, a nélkül, hogy egyiknek vagy másiknak kedvezett volna.

A számos imádó közül hárman vették komolyan a dolgot; ezek mindegyike Coralie kezéért versenyzett. Első helyen Allais Julián említjük, egy st.-sampioni jómódú hajógyáros fiát, a ki szerelméről senkinek se szólt, legkevésbé Coralienak, habár mindenki tudta, hogy a leányt örüléssel szereti. A jámbor fiúnak kilátásai na-

gyon gyengék voltak, mert kivüle még Lambert Pál és Balustrier Olivér, két fiatal halászmester epedezett Coralie után. A két fiatal ember nagyon elütött egymástól jellem tekintetében. Lambert eleven, bőbeszédű, Balustrier magába zárt, komoly irányú modorával, csak abban hasonlítottak egymáshoz, hogy mindketten igényt tarthattak Coralie kezére és egyformán híres uszók és buvárok voltak, a mi Guernsey vidékén sokat jelent, hol az emberek úgyszólván a tenger hullámain nevelkednek. Míg Allais Julián titkolta szerelmét, addig Lambert és Balustrier nyíltan kijelentették, hogy Coralie kezét el fogják nyerni. Coralie a vetélytársakkal egyformán bánt, s ha egyszer Lamberttal sétált a Cambridge-parkban, máskor Balustrier kíséretét sem utasította vissza, s így egyikük sem tudhatta, ki áll nagyobb kegyben Coralienál.

— Coralie, — mondá egy alkalommal Lambert, a leányhoz fordulva, — mikor kaphatok öntől valahára határozott választ? Jól tudja, hogy senki se szereti önt jobban, mint én.

— Nos, Pál, — felelé Coralie, — a mint már több ízben megmondtam, még nem voltam képes elszánni magamat az elhatározó lépésre. Nem mintha nem szeretném, hanem még ráérek és...

— Tudok én várni, — veté közbe Lambert, — de soha sem hagyom abba a küzdelmet oly leány kezéért, ki azt mondja, hogy szeret. Hiába nevet, mert úgy vagyok vele, mint a halászat, — addig vetem ki hálomat, míg végre fogok valamit. Addig fogom zaklatni, míg csak meg nem nyerem igenlő válaszát.

— Jó is lesz! — mondá nevetve a kis kaczer, — ha egyéb baja nincsen; de úgy gondolom, sokáig kell még várnia.

E válasz dacára jó barátságban váltak el egymástól és Lambert fel sem vette, midőn másnap Balustrier látta Coralieval a sétát.

Balustrier egészen más hangon beszélt a leánynyal.

— Ön engem fog választani! — mondá haragtól remegő hangon. — Nincs olyan ember a világon, ki elől visszavonultam volna. Soha sem tennék ilyesmit, se szárazon, se vízen.

— Hogyan! Ön tán jobban őríz, mint Lambert? — jegyzé meg nevetve Coralie.

— Mindenesetre; sőt a mint már mondtam, szárazon is enyém lesz az elsőbbség.

— Majd meglátjuk!

Ezek után a leány Balustriert ép úgy a faképnél hagyta, mint Lambertet.

Ha ilyenkor a vetélytársak egyike türelmetlenkedni kezdett, Coralienak egy szava elég volt arra, hogy az illetőt rendre utasítsa. Vajjon mit érzett a leány? ki tudná azt megmondani, mikor ezzel még a vetélytársak sem tudtak tisztába jönni. Pedig Coralie nem épen legügyesebben leplezte előttük a valóságot. Egy kis hidegvérrel észre vehették volna, hogy a harmadik, az általuk teljesen mellőzött Allais birja Coralie szívét, sohasem tolokodott oda, ki csak távolról nézte, midőn Lambert és Balustrier elfoglalták udvarlásaikkal.

Egy alkalommal, Coralie születése napján, St-Sampson fiatalasága százával hozta és küldte a virágcsokrokat az ünnepeit szépség házába. Lambert és Balustrier is kitétek magukért, s ritka szépségű virágokat hoztak. Allais csak akkor jött, midőn amazok már elmentek. A csokor, melyet kezében tartott, nagyon egyszerűnek látszott, s Coralie úgy tett, mintha ezt rossz néven venné.

— Köszönöm, — mondá kissé hideg hangon, — nagyon csinos csokor, de nem egészen olyan, mint a többi, nemde?

— Nem, — dadogá Julián kalapja karimáját szorongatva, — ezek csak vad virágok, de azt hittem, hogy mint különös dolog s nehezen szerzett...

— Hogyan? kiálta fel Coralie, ki a virágokat jobban szemügyre véve, látta, hogy az ilyenek csak a sziget legmagasabb sziklahasadékaiban találhatók, — ezeket mind maga szedte?

— Igen, — nagyon korán keltem, de miután nem oly könnyen juthattam hozzájuk a mint gondoltam, kissé elkéstem.

— Sokat fáradozott, — mondá Coralie.

— Az nem volt fáradság.

— Miért?

— Mivel azt hittem, hogy a virágokat többre fogja becsülni.

— Így tehát nem pénzért vette a virágokat, hanem életét kockáztatta kedvemért.

— Igen.

— Ez nagy bárgyuság volt.

— Meglehet, hogy az volt.

Coralie egy darabig nézegette a csokrot, de aztán az előtte álló asztalra dobta.

— Nem kellene ilyesmiket tennie Allais úr. Nem érdemes...

Julián nagyot sohajtva ment ki az ajtón.

— Úgy látszik, hogy csakugyan nem volt érdemes kockáztatni a nyakamat, hiszen még így sem keltek neki.

Pedig nem úgy volt, mint Julián gondolta mert míg Coralie a többi csokrokat egyszerűen félre tette, addig Julián virágait keblére tűzte. Csakhogy ezt a szegény fiú nem tudta.

Ez alatt Lambert és Balustrier közt mindinkább feszültté vált a viszony. A két fiatal emberből, Coralie akarata ellenére, dühös vetélytárs lett, kik most már egymás életére törtek. Ha valahol találkoztak, meglátszott rajtuk, hogy a bensejükben forrongó gyűlöletet csak nagy nehezen fojthatják vissza, és ki tudja mi történt volna, ha éjszakának idején valahol idegen vidéken találkoznak. Végre kenyértörésre került a dolog. Egy délután Lambert is, Balustrier is találkozott Coralieval a Cambridge-parkban.

Lambert szokás szerint kihívó hangon beszélt vele, és a leány ép azért rázta le nyakáról, hogy vetélytársa kíséretét elfogadhassa. Lambert a kudarcért Balustriert okozta, s felindulásában egy kis csapadékba ment, hogy bánatját borba fojtsa. Itt több fiatal legényt talált, kik előtt ismeretes volt Coraliehoz való viszonya.

Miután megtudták tőle elkeseredése okát, a legtöbben még inkább felingerelték sületlen, durva élceikkel.

— Azt mondom, — mondá az egyik közülök, — hogy Coralie soha sem fogja előttem elejteni zsebkenőjét. Ezt Balustrier fogja elkapni.

— Abból semmi sem lesz! — kiálta Lambert, öklével az asztalra ütve.

— Ezt könnyű mondanom, — veté közbe egy másik. — Balustrier náladnál derekabb fickó. Hiszen a multkor egy úszási fogadásnál is lefőzött.

Lambert nem sokat törődött Balustrier úszásával, de az sehogyan sem fért agyába, hogy Coralienál több szerencsése legyen neki. Mindamellett a czélzatos beszédeknek se hossza, se vége nem lett volna, ha egy pillanatban Balustrier a szobába nem lép.

Vetélytársát meglátva, a legtávolabb álló asztalnál foglalt helyet s bort parancsolt.

A csatorna szigetein a francia bor olcsó lévén, mindannyian többet ittak a kelleténél. A társaság nagy örömeire a két vetélytárs úgy tett, mintha egymást nem ismernék, mi újabb élezelésekre adott alkalmat.

Végre valaki igen durva tréfát mondott Coralieről, mire Balustrier azt találta megjegyezni; hogy azt valószínűnek tartja.

— Erre Lambert rég visszafogott dühe kitört.

— Hazudsz! — kiálta öklével az asztalra ütve, — hazudsz, mint afféle gyáva fickók szoktak.

— Csakugyan? — kérde a másik. — Talán még sem!

Most Lambert helyéről felugorva, torkon ragadta Balustriert.

— Vond vissza szavaidat, vagy megfojtalak! (Vége következik.)

AZ 1892-KI NAGY HÁBORÚ.

— Jövendölés. — (Folytatás.)

A fentebbi czím alatt a Londonban megjelenő «Black and White» («Fekete és fehér») című angol képes hetilap érdekesen és ritka katonai szakavatósággal írja le a jövendő, 1892-ki nagy háborút, a mint az a szerző fel fogása szerint valószínűleg le fog folyni. E nagy háborút előzményeit s előrelátható eseményeit a szerző így írja le, mintha már megtörténtek volna s mint azt katonai és politikai szakemberek, a nemzetközi politika, valamint a hadászat terén jól ismert tekintélyek elképzelik és valószínűnek tartják.

A machaulti ütközet. A németek nagy győzelme.

(A német táborban lévő külön tudóstónk távirata.) Dricourt, május 11.

A tüzérség már hajnalban előre ment. Midőn a domb tetejére értünk, saját gyalogságunk őr-tüzeit láttuk, miből azt következtettem, hogy az tegnapi állodásából nem mozdult. A melnit-

„AZ 1892-IKI NAGY HÁBORÚ.” — A MACHAULTI ÜTKÖZET. A NÉMET LOVASSÁG TÁMADÁSA A FRANCZIA GYALOGSÁG NÉGYSZÖGEI ELLEN.

bombák ellen ágyúinkat hamarjában felvetett földsáncok által akarják biztosítani.

Vouziers május 12-én.

Fentebbi sürgönyömet az eseményeknek rögtön bekövetkezett fejlődése miatt félbe kellett szakítanom. Alig, hogy az utolsó sort megirtam, az első ágyúlövés megtörtént s azóta a tüzérségi harc szakadatlanul tart. A francziák jól löttek, de a felkelő nap sugarái miatt nem igen czélzhattak. Résznélről eleinte tizennyolcz üteg (108 ágyú) volt körül. Ezek nem sokára mintegy 1000 méternyi távolságban vonultak fel a francia gyalogság előtt s ennek puskáitól sokat szenvedtek. Tíz percenként újabb ütegek értek a harc vonalába, úgy hogy nemsokára hatvan üteg (360 ágyú) működött. Az ellenség szintén előre húzta ágyúit, de a bontakozás késedelme nagy veszélyt okozott neki, mivel a most már teljesen megállapított távirány nyomán, a német tüzérség minden egyes lövése talált. A mai ütközet voltaképp csak a tegnapi mérsárlás folytatása volt. Szuronyra nem került a dolog, mivel mindkét fél ismétlő puskáival nagyon sokat, de rosszul lött. Mindamellett a harcoló felek egyiránt a magaslatok felé indultak, lovasságukat maguk után vonva. Ez alkalommal a francia vezénylet hibái és kapkodásai a siker esélyeit teljesen számunkra biztosították. Ugyanis lovasságuk valószínűleg parancs nélkül maradván, vagy pedig hiyletlenül vezényeltetvén, saját csapatjainak, tartalékainak és egyéb csapatrészeknek összetörölődése miatt az uton előre nem haladhatván, csak akkor jött a harc vonalába, midőn a német lovasság a francia gyalogság roncsai ellen akcióba lépett.

Előnyomulását a magaslaton felállított német ütegek szintén megnehezítették, sőt helyenként lehetetlenné tették, mivel a szakadatlanul robbanó gránátok a lovakat egészen elvadtították. Mindezek ellenében csak rögtöni visszavonulást, legjobb esetben pedig irányváltást lehetett alkalmazni, miután a rendes fejlődés fölötté nehezzé vált. A már nagy részben megtört francia gyalogság a porosz dzsidások rohamát eleinte sortüzrel, utóbb hamarjában formált négyoszlogekkel akarta feltartani, mi azonban

csak részben sikerült, a mennyiben az egymásután fejlődő lovassági századok végre még a legszívósabb ellentállást is megüsitették. A francia tüzérség tartalékai, — mintegy harmincz üteg, — nemkülönben egy teljesen érintetlen hadtest elkészve jutott a harc tere, midőn a német sereg már oly állást foglalt el, mely minden további támadást teljesen kizárt. A mi a csata lefolyását illeti, különösen ki kell emelnünk, hogy mind két rész gyalogsága nagyon rosszul lött, mert különben a gyakorló tereen tett kísérletek szerint, harmincz másodperc alatt egy-egy zászlóaljnak teljesen el kellett volna pusztulnia. A verontás így is borzasztó lévén, ezen eset be nem álltát valószínűleg a füst nélküli puskapor által előidézett idegességnek lehet köszönni, mely a katonákon erőt vett. Egyebekben a tűzfegyelem betartását a francziáknál sokkal nagyobb mértékben lehetett észrevenni, mint egyéb alkalommal, s nem lehetetlen, hogy a vezénylet változtatva még más meglepetésekre is számíthatunk. Egészben véve a francia sereg szemleme 1870/71 óta nagyon megváltozott s alig hiszszük, hogy azon idő eseményei ismét előfordulhatnak.

A francia katonaság emberanyagja kitűnő, de tisztjeit a sajtó folytonos dicseretei kissé elkapták, a miért a haladás útján megállva, nagyon is elbiztáskoztak. A machaulti ütközetben a német lovasság állományának 20%-át vesztette el.

Vladivosztko elfoglalása az angolok által.

Hong-kong-i levelezőnk értesítése szerint Szibéria keleti része az angolok hatalmába került, mert Vladivosztko eleste után az orosz csapatok helyzete ott tarthatatlanná vált. Az angol hajóhad Sir Frederick Richard tenger-nagy vezénylete alatt csak háromezzer katonát hozott oda Ausztráliából, de miután az orosz erődítések védelemre még nem voltak elkészülve, a partra szállított csapatok a hajóhad támogatásával a Novik-öböl erődét heves védelem után bevették. Vladivosztko a világ legszebb kikötőinek egyike, tervezett erőivel huszszoros erőnek is ellentállhatott volna, ha — orosz szokás szerint, — a védműveket szánt pénz

másfelé nem jutott volna. Most csak az a kérdés, mit tegyünk az orosz birodalom ezen részével, mely bennünket legfeljebb a czárnak Indiára való gonosz szándékai ellen tarthat menten?

Barker tábornok, ki a Ghorka-gyalogság élén Vladivosztkot bevette, azt tartja, hogy a háború befejezése előtt Oroszország oda újabb csapatokat alig küldhet ki, legfeljebb tengeren tehető valamit veszedelmes diverziót. Amde a Balti- és a Fekete-tengeren igénybe vett hajóhadból csak néhány könnyű ágyúnaszádot küldhetné oda, melyeknek Richard tenger-nagy mindenesetre megfelelhet. Az orosz parancsnok legbe röphette volna a kikötőt, de az aknák bejáratai véletlenül az angol hajók lövőirányába jutván, esetleges szándékát meghiúsították.

Vladivosztko elfoglalása 6 tisztt és 176 közember életébe került, míg orosz részről 270 katona esett el. Ez aránylag csekély vesztés csak úgy érthető, hogy az ellenség parancsnoka a védelmet a legelső feladasi felhívásra beszüntette.

(Folyt. köv.)

EGYVELEG.

* A madarak fészkelése. A madarak csakhamar alkalmazkodnak a helyi viszonyokhoz. Ott, hol fa nincs, a földre vagy sziklanyílásokba rakják fészkeiket s másrészt, ha földre rakott fészkeiket veszély fenyegeti, fára költöznek, mint azt Labrador mellett sírályoknál tapasztalták. A veréb fedél alá, bokrokba, de néha golya- és varju-fészkek galyaiba és a parti fészkek által vájt lyukakba is rakja fészket. A daru rendszeren a magas fákon fészkel, de a tengerparton vagy síkon a földön is. A veresbegy falnyílásokban, tető alatt s földön keres otthont; a fecske, mely a tető alatt szorot fészket rakni, hegyes vidékeken néha meredek partokat keres. Az ökörszem minden lehető helyen rak fészket s igyekszik, hogy az a környezet-hoz hasonló legyen. A szarka Norvégiában templomokban s háztetők alatt is lakik, másutt bokrokban rejti el, nálunk magas fákra rak fészket. Sok madár elhagyott fészkeket használ fel egyszerűen.

* A működésben levő gőzgépek erejét egy mérnök ezer millió ember erejével tartja egyenlőnek, de ebben a számban nincsen beírva mintegy 105,000 darab locomotiv, melyeknek ereje 5%-7 millió lóerővel azonos.

* **Óriási forráság** uralkodott a jelen év kezdetén Amerikában, különösen Viktoria államban január utolsó hetében a hőmérséklet 172° Fahr. emelkedett fel, a minő forráságot ott eddig nem tapasztaltak.

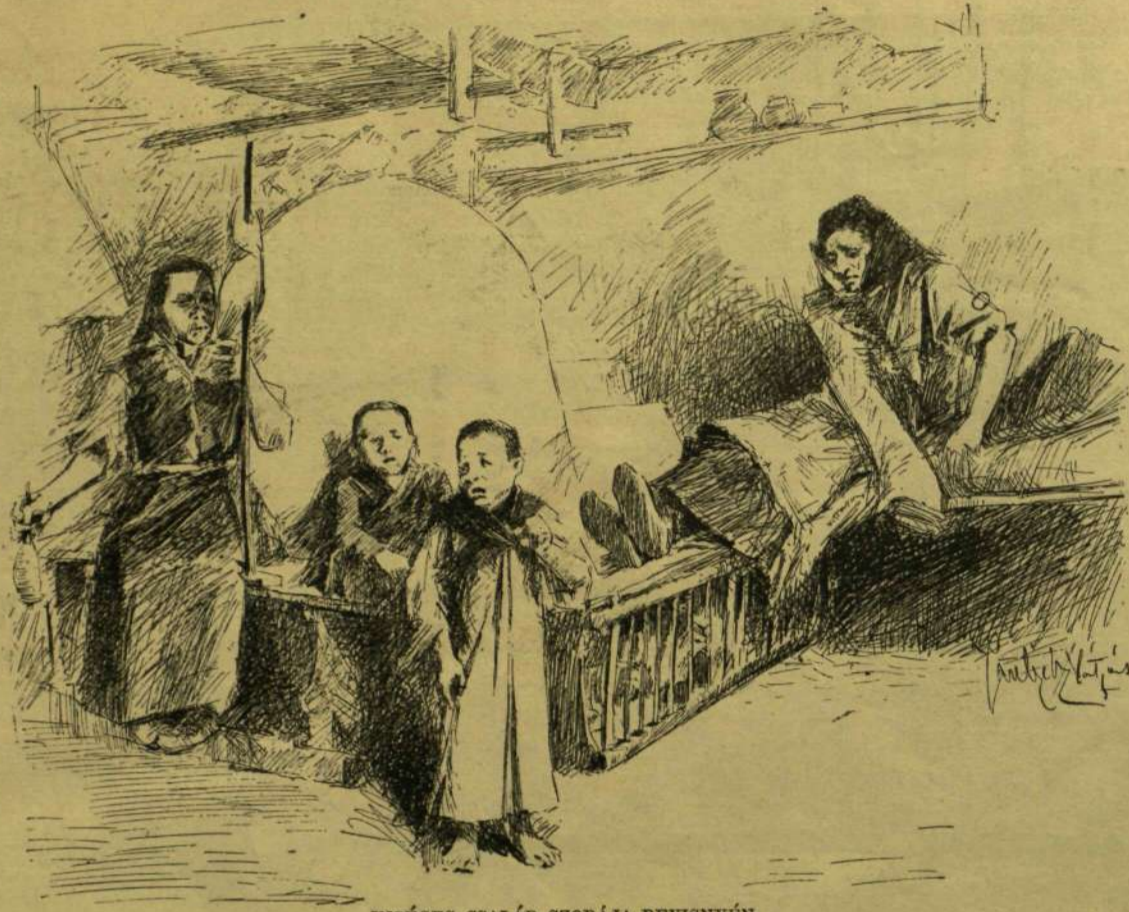
* **A kínai császár**, udvara konzervatív személyzetének nagy rémületére, — újabban szorgalmasan tanulja az idegen nyelveket. Angolul már meglehetősen tud s most francziául is tanul egy lazarista misszionáriustól.

ideges bajokat állatgyógyászok beoltása által akarja gyógyítani, hasonlóan a már alkalmazásban levő vértranszfúzióhoz. Orvosi folyóiratokban példákat hoz fel, minő hatása van 5 köbcentiméter juh agyvelő beoltásának a hátgerincz s mozgató idegek fájdalmas bajaira. Kísérletei természetesen még nem meggyőzők.

* **A hó-talpak használatát** a háborúban kísérlet tárgyává teszik a porosz hadseregben, egy csapat altisztet gyakorolnak ebben az ügyességben is. Külö-

fizeti ki magát. Ez a halászat a XVI-ik században kezdődött s a legújabb időkig a Schmerler nevű család kezelte a szász kormány megbízásából. A halászat hanyatlását annak tulajdonítják, hogy a gyárak a folyók vizét megromlították.

* **Az egyházi zenét reformálni** akarja a pápa, mivel a mostaniakat igen világiasoknak és színpadiasoknak tartja s ezért már több híres európai és amerikai zenesz tanácsát kérte ki.

INSÉGES CSALÁD SZOBÁJA REVISNYÉN.

JOBBMÓDÚ PARASZTHÁZ BELSEJE DUBOVÁN.

AZ INSÉG ÁRVAMEGYÉBEN. — Jantyk Máttyás eredeti rajzai.

* **Szívós életű csuka.** Svájcban Bosenthurn mellett nemrég egy 20 fontnál súlyosabb öreg csukát fogtak ki, melynek nyakában tömérdek srét volt, egy puskalövés után s a lővés helye annyira feldagadt, hogy az állat feje oldalra s lefelé nyomatott, hasonló lett az alligatöréhoz. A szitaként szétlyuggatott bőrön látni lehetett, hogy hasonló lővés egy ökröt is megölt volna, a csuka ellenben teljesen élet-erős volt.

* **Mesésen hangzó gyógymódot** talált ki egy dr. Konstantin Paul nevű párisi orvos, ki a különféle

nősen sok hasznot várnak ettől a téli híradás s egészségügyi szolgálat tekintetében oly alkalommal, midőn a nagy havazás úgy a gyaloglást, mint a lovaglást nehezé teszi.

* **A szász gyöngyhalászat**, melyet egykor még az Érczhegységben üzött ezüst bányászatonál is jövedelmezőbbnek tartották, véget érte. 1811—1836-ig az Elster folyóban még 15393 tiszta gyöngyöt találtak, melyek értéke 13,056 tallér volt, 1890-ben már csak 71 gyöngyöt tudtak halászni s abból is csak 9 volt egészen tiszta, úgy, hogy a halászat többé nem

* **Imakönyvekben** fejtenek ki most fényűzést a new-yorki előkelő hölgyek. Rendesen bíborpiros, marokkó kötésű könyveket használnak a bójtai istentiszteleteken, ezüst kapesokkal s gyönyörű metszetekkel csaknem minden lapon. Egy-egy ily imakönyv 400 forintba is kerül.

* **Hamvazó szerda** egyházi szertartásában Páris különböző templomaiban 350,000 egyén vett részt. A hívőkre szórt hamu a múlt év Virágvasárnapján használt s újból megáldott pálmagyalgyakból készült.

KANYARÓBAN FEKVŐ GYERMEK DUBOVÁN. — Jantyk Máttyás eredeti rajza.

INSÉGES TÓTOK ZAZRIVÁN. — Del' Medico Antal fényképe után rajzolta Jantyk Máttyás.

AZ ÁRVAMEGYEI INSÉGESEKRŐL.

A tejjel-mézrel folyó Kanaánból — mint még nem oly régen is nevezték Magyarországot, — sajátságosan hangzik, hogy az ország egyik részében nincs mit enni a lakosságnak. Európa civilizált országaiban szinte hihetetlenül hangozhatik ez. Nálunk is mélyen megrendítette a társadalmat, s a jótékonyág azonnal megszólalt. A gyűjtések, az adakozások megindultak.

De a magyarországi felvidéknek kivételesen is nagyon mostoha a helyzete. Magyarország mezőgazdaságot űz, gyára, ipara, kevés. A sovány felvidék lakosságát mindig az ország belseje látta el munkával, élelemmel. A mint a munkaidő megkezdődött, a felvidéki tótság levándorolt nagy csapatokban vagy a városokba napszámra, s az építkezéseknél dolgozott, vagy az alföldre, a hol aratáskor «rész»-re dolgozott, s gabonát és pénzt vitt haza magával. De a gazdasági viszonyok nagyot változtak. A ki csak tehette, gazdasági gépekét szerzett be. A tótoknak évről évre kevesebb

«rész» jutott. Gyárak, ipartelepek nem emelkedtek, mert nincs hozzá elég tőkepénz. Megkezdődött a felvidék kivándorlása Amerikába. A mult nyáron pedig bekövetkezett a rossz termés is a felvidéken. Nem termett meg annyi sem, mennyi e végtelenül szerényen élő emberek téli táplálkozására szükséges.

Csak a tótság életmódját és igénytelenségét ismerő ember tudja, mire képes e nép a nélkülözésekben és hogy milyenek kell lenni már ott a nyomornak, ha már ez a nép sem tudja elviselni. Azt a szót, mely a nyár folyamán a felvidékről elhangzott: hogy «rothad a krumpli» az alföldi ember alig méltathatta figyelemre. De ez a szegény nép, melynek erejét, életének fentartó táplálékát teszi a burgonya, mint megdöbbentő

csapást vette észre maga előtt és reménytelenül ment neki a szigorú télnek.

A közjótékonyág és hazafiság azonban most is előlépett, mint mindig, mikor szükségét látja szerencsétlen honfiaink segélyezésére.

Megalakult Árvamegye kiváló férfiakból az *inségi bizottság*, élén Kubinyi Miklóssal. E bizottság a könyöradományok gyors, okszerű, rendszeres és igazságos felosztását tűzte feladatául.

Vannak azonban egyes emberbarátok, kik személyes fáradozásukat sem sajnálják, hogy adományaikat ott a helyszínen minél előbb kioszthassák a szerencsétleneknek.

Meglepi a szegény szűkölködőket, midőn kapják az alföldi fehér búza-kenyereket és kalácsot

ÉLELMI SZEREK KIOSZTÁSA O.-DUBOVÁN. — Jantyk Máttyás eredeti rajza.

AZ INSÉG ÁRVAMEGYÉBEN.

kat, milyeneket nemcsak, hogy még nem ettek, de szegény falujukban soha nem is láttak, mert nem inséges években is annyira szegények. Sőt annyira nélkülözéshez szokottak ez emberek, hogy rendes körülmények közt sem főznek naponta egyszerűen többször is akkor is csak valami zablisztból készült levesféléket.

Különből különb ételmi szerek: sajt, turo, szárazhal, disznóhús, szalonna, főzelek, stb. érkezik most az éhezők részére az ország különböző részeiből és sokszor előfordul, hogy egyes csomagok még terjedelmes sonkát is rejtenek. Nyent a szegény tót soha sem eszik. A jótékony-ság azonban gyorsan összeszedi, a mi nélkülözhetetlen kezébe akad, s elküldi a szerencsétleneknek.

Hogy pedig ne csak a pillanatnyi, de a jövőben előforduló szükség is enyhítve legyen, a pénzbeli adományokat nem osztják ki, hanem részint ételmi szerek, részint jövőre való vetőmag vásárlására fordítják. Tavaszai vetőmagról különben a kormány gondoskodik. Az országutak mentén nem lehet észrevenni az inséget. Ott mégis van élet, mely táplál. De a félreeső falvakban annál meghatóbb a nyomor. A nép krumpliból, zabtörmelékéből és szeszkából kevert kenyéret süt. Lapos, vékony lepény: nehéz mint a sár. Hogy ez kenyér volna, keserves gúny. Csak a nyomorúság képes azt szájába venni. És hány ház van, a hol még ilyen betevő falat sincs.

Az ételmi szerek a vasuti állomáshoz érkeznek; onnan viszik tovább szekerekkel. Egy egész vagon ilyen szállítvány, melyet 30 szekérről vittek tovább — a múlt napokban Kőbányáról érkezett Zázriva községbe. A kőbányai gyűjtő bizottsági, melynek élén Del' Medico gyáros (olasz neve daczára is lelkes magyar ember) fáradozott, több tagja kísérte a szállítványt, valamint a főváros egyik legnagyobb sütő üzemének vezetője. (A Schachner-cég ez, mely 600 darab kenyéret küldött.) Teljes napokat vett igénybe, míg az ételmi szereket a hivatalos közegek és a helybeli pap közreműködésével szétosztották. A 3000 lakosságú Zázriva község a legsajtottabbak közé tartozik.

Nagy-Szombatól is egy vagon gabonát vitt föl egy derék polgár, s maga osztotta ki.

Mielőtt a kiosztás megtörténik, egy pár szóval tudtukra adják az inséget szenvedőknek, hogy ezért sem pénzzel, sem munkával nem tartoznak, mert a nép között volt olyan, a ki nem akarta elfogadni az adományt, azt híven, hogy ezzel adósságba keveri magát.

Az ételmi szerek kiosztásának jelenete sokszor megújul községenként. Ilyenkor oda tódul a falu apraja-nagyja, elcsigázott, számalmas alakok, rongyokban, mezitláb. A gyermekek a fagyos hóban is így járnak iskolába, s napjában rendszeren egymarek nyers kukoriczát esznek. Nem csoda, hogy járványos betegségek pusztítanak, különösen a kanyaró uralkodik. A helyszínen járt Jantyk Máttyás festőművész Oláh - Dubova árvamegyei helységben több helyen talált ily beteg gyerekeket, s azokról is készített rajzot.

A községekben az adóbehajtás szünetel. A nép megvált minden nélkülözhetőtől, eladta meg rongyait is. A legszegényebb nép ez, mely messze vidékekre eljár nyáronként, hogy élhessen s családja tengődéséről gondoskodják. A magyar szó ritka az ország és éjszaki részein. Legfeljebb a tanítók tudnak magyarul.

Az inséghez hozzájárult, hogy a szomszédos Galiciában is rossz volt a termés, Oroszországban pedig nyomor látogatja a népet. Előre számító kufarok már az őszelő összeszárolták a burgonyát. Sokat vásároltak pálnkához is, a mihez a legjobb minőségű burgonyát válogatják. Így csak a rossz maradt meg, ez is rég elfogyott. A vermek már a tél közepén kiürültek.

Egyik képnünk Dubováról jobb módú parasztház belsejét tünteti föl. Ez is szegényesebb, mint az alföldi legszegényebb embereké. A házak közt különben elég csinos is akad, mert fa bőven van. Azonban még a jobb módúak is együtt élnek házi állatokkal. Képnünk bárányok láthatók, mint a család kiegészítői. A bárányt adóra tartogatják. Sokan ott tartják még tehenőket is, — ha van, — szobájokban.

Az állandó nyomor satnyává teszi az embereket. A katonasorozók bizottságoknak kevés jut innen. Szép lány, szép asszony ritkaság. A gyermekek közt gyakori a néma és hülye. Egyik képnünk az előtérben is látható ily hülye gyerek. Az asszony, a családjára a nyomortól meg-

viselten beteg fekszik. Az élet után rajzolt kép ez az árvamegyei Revisnyéről.

Csoportos képnünk Zázrivából való, hol Del' Medico fényképí főlvételeket is tett. Alázatos, jámbor, meghunyászkodó emberek. Az országutakon már sok ilyen csapatot láthatni, kik neki indulnak munkát keresni.

Vannak falvak, melyek a hegyek közt, távol az utaktól, a hová a nagy hóban eljutni is vajmi nehéz. Alig lehetett őket megközelíteni az ételmi szerekkel. Pedig naponként 2—300 kocsi hordja szét az ételmi szereket.

Lelketlen üzerek, kik ismerték e vidék nyomorúságát s a bekövetkező inségre előre számítottak, — előre összeszárolták, a mi ételmi cikkel csak kapható volt azon a vidéken, — de csúful jártak, mert a népek nem volt pénze, a min megvegye, s most már sok helyt szüksége sincs rá, mert kap ételmi szert a jótékony adományokból. Az üzerek, kiknek az összegyűjtött ételmi szer így nyakukon maradt, olesó áron

Jantyk Máttyás eredeti rajza.

ÖREG TÓT ASSZONY ERDŐKÉRŐL.

AZ INSÉG ÁRVAMEGYÉBEN.

főljánlították a segélyező bizottságnak, a mely azonban vizsgálat alá vévén — többnyire használhatatlanoknak találta.

Az inséget eléggé jellemzi, hogy házasság ebben az évben egyetlen faluban sem történt.

RAJZOK A KÉPVISELŐHÁZBÓL.

Az elnöki szék.

Azok között, a kik ma a képviselőház karzatait látogatják, nem sokan lehetnek, a kik még emlékezzenek a törvényhozó teremnek eredeti alakjára. A főváros által a képviselőház számára átengedett telken Sennyey Pál tárnokmester idején hamarosan épített 'ideiglenes' országház csak rövid néhány évre volt tervezve. Első berendezése egészen más volt, mint a mostani. A tanácskozási terem az egész épület hosszában nyúlt el, az elnökség a mai kapuval szemben fekvő tulsó végén volt, a padsorok a hosszban

két oldalt vonultak el, az elnökség tehát nem a terem közepén, hanem felső végén volt elhelyezve, a hosszukás, szegletes épületnek természetesen igen rossz volt az akusztikája s az érintkezés is igen esetlen volt a teremben. Ybl, ki a házat építette, csakhamar átalakította a mostani amphitheatralis berendezéssel. A belső tér most jóval kisebb az eredeténél, de akusztikája kitünő, különösen jó az elnöki emelvény központi elhelyezése; legfőkébb az elnök maga nem érti meg jól az oldalt szónoklókat, a kiktől a tulsó függöny elfogja a hangot. Maga a terem az átalakítás folytán jóval kisebb lett; a korábbi mély karzatokat elfalazták és a terembe benyúló erkélykarzattal pótolták. Szellőztetése, fűtése sok erkélykarzattal hagy és kényelme hiányos, de a mi a parlamenti tanácsotermekben első követelmény és gyakran rosszul sikerül, mint p. o. a bécsi reichsrath fényes épületében, a megfelelő akusztika ebben a mi képviselőházunkban egészen kielégítő.

Ebben az új házban az első elnök: Szentiványi Károly, a ki 1865-től 1868-ig foglalta el az ország czimerével díszített elnöki széket, öreg úr volt, gyöngye, tompa hanggal. Már a 48 előtti országgyűlések szabadelvű pártjának ő volt egyik legrégebb bajnoka, a ki az 1861-ki országgyűlésen tartá utolsó beszédét Deák fölírata mellett. Köztisztviselőben álló férfiú s Deák Ferencnek régi kipróbált barátja lévén, a többségben levő Deák-párt 1865-ben őt jelölte ki Ghyezy Kálmán ellenében az elnöki székre. A jó öreg úr egyike volt a legszeretettelőbb embereknek, de mint elnöknek nem tartozott legerősebb oldalai közé a kifejezések szabotsága s a formulázás hatalma. A ház az erős hazafi jellem és kis gyöngeségére szívesen szemelt hűnt, annál is inkább, mivel szigorúan pártatlan elnöknek bizonyult s elnöki hatalmával soha vissza nem élt.

Egyébiránt az ő idejében nem is volt valami nehéz az elnöki tiszt. Nem szóval arról, hogy a képviselők erkölcsi is szelidebbek voltak, akkor még nagy beszédek, szónoklatok jártak, a tárgyalás menetének figyelemesére nem volt szükség, inkább egyes elnöki nyilatkozatokban kellett ügyességet tanusítani.

Képnünk azon korbéli főlétel után mutatja az elnöki széket és környezetét. Középpont látszik az elnök komoly, szelid arca, melyet fehér szakáll vesz körül; gömbölyű kopasz homlokára oldalvást néhány gyér hajfürt borul. Balkezét rendszeren úgy tartotta asztalán, mint képnünk mutatja. Mellette jobbról-balról két-két jegyző látható kissé alantabban. Az elnök jobbától elsőnek Radics Ákos ül, Fiuménak az időbeli képviselője, mellette az ügyes és szabatos tollú Mihályi Péter, ki a hazafias érzelmű románok közül választott a ház jegyzőjévé. Balra az elnöktől Horváth Lajos ül, Szemere Bertalan miniszternek egykori elnöki titkára, később Deáknak is, Sennyeynek is egyaránt kedves embere, a háznak az időben legszorgalmasabb jegyzője. A koronázásnak is ő volt a jegyzője s csaknem minden ülésben ő vezette a tollat s nem egy fontos államirtnak ő volt a fogalmazója. Mellette a balközép pártjához tartozott Rádáy László gróf ül, a háznak akkor közkeveltségben álló fiatal arisztokrata tagja.

Az elnöki emelvény előtti szóséket ma nap-ság már csak a bizottságok előadói használják, de kezdetben egyes szónokok is igénybe vették, különösen a szélső balról s ezek között is leg-szűrűbben Madarász József, ki pártatlan tüzessal gyakran szónokli hatással innen mennydörögte le nagyobb beszédeit. A szónoki emelvényről mondotta el 1866 december 4-én Majláth kan-czellár elleni nagy beszédét, melyről föl van jegyezve, hogy 'soha őt még halandó ember így beszélni nem hallotta.' Most már ő is csak a helyéről beszél. Perczel Mór például mindig onnan szólt és esernyőjével, melyet kezéből ki nem bocsátott, szállott oda fel. Képnünk a jobb-oldali padsoroknak egy kis része látszik, néhány alakkal, kik közül Gajzágó Salamon fölismerehető. Ő mint alelnök, akkor többnyire az elnöki szék közelében tartózkodott, hogy ha a szükség úgy hozná magával, azonnal helyettesíthesse az elnököt.

Szentiványi agg kora miatt nem vállalván többé mandátumot, az 1868-iki országgyűlés Som-sich Pált választá elnökének, a ki 1872-ig viselte a tisztelet. A közfelfogás szerint ő volt az elnökök mintaképe. Erős, logikus fej, klasszikus művelt-

ség, a helyzet gyors fölismérése jellemezte. Somssich szorosan fogta a gyeplőt, a házszabá-lyokat szigorúan értelmezte s alkalmazta is. A tanácskozási rend fontartása volt előtte az első s szeretett a szigorú fegyelem emberének színében tűnni föl. Szenvedélye néha elragadta. Megtörtént az is, hogy mikor a szélsőbal egyik tagja egyelőni emelvényéjére hangosan valami sértő megjegyzést tett, Somssich két képviselőt intett az elnöki emelvényhez, s megbizta őket, hogy provokálják a közbekiáltót. Az úgy azonban békésen elintéztették.

Képnünk, melynek rajza szintén azon időből való, az elnök háta mögött az öreg Bojthor Endrét tünteti föl, ki a Lovassy-ügyben elzárt országgyűlési ifjak egyike, kiről Horváth Mihály is megemlékezik, s ki mint volt honvédtiszt viselte akkor az irodaigazgatói hivatalát, a melyet már az 1849-iki debreczeni országgyűlé-sen is ő töltött be. Az elnök mellett az akkori jegyzői kar látható, melyben újra megtaláljuk jobb szél felől Mihályi Péter alakját. Mellette Jámbor Pál, a Hiador név alatt ismert költő s volt emigráns foglalt helyet, míg az elnöktől balra Bujanovics Sándort ismerjük föl, ki 1865-ben választatván képviselővé, már ekkor kitünő jeleit adta törvényhozói képességének. Mellette Fodrőczy foglalt helyet, ki Horvát- és Szlavon-ország magyarul is tudó képviselői közül választott a jegyzői székbe.

Somssich rendszerét, a zajt, a csoportosulá-sokat nem tűrő elnöki uralma 1872-ig tartott, a mikor a változni kezdő pártviszonyok Bittó Istvánnal, a ki Horvát Boldizsár lemondása után igazságügyi miniszter lett, emelték az elnöki székbe. Ez azonban már két év múltán mi-niszterelnöknek neveztetvén ki, helyét 1874-ben Perczel Béla foglalta el. De ő is csak egy évig ült az elnöki széken s 1875-ben a báró Wenck-heim Béla elnöklelte alatt alakult kabinetbe igaz-ságügyminiszterrel neveztetvén ki, helyére a fuzói alkalmával a pénzügyminiszterségről vissza-lépett Ghyezy Kálmán választatott.

Ez már a fuzói idejére esett, melyet Ghyezy-nek a balközépből kiválása előzött meg. Ghyezy Kálmán csak a rend pedáns szeretetében egyezt Somssich-csal, egyekben annak csaknem ellenlábasa volt. Lelkiismeretesen pártatlan elnök volt, s már az 1861-iki országgyűlésen is, ámbár a határozati pártnak egyik vezére volt, oly részrehajlatlanul viselte e tisztelet, hogy midőn a harcok a közjogi alap ellen főládat, újabb elnökké választását minden párt megnyugvással vette. Ő is abban a véleményben volt, hogy a parlamentárisz alapja a szólásszabadság, s azért ő ellenmondás nélkül nézte el a szónokok szabadabb mozgását s megengedte a többszöri felszólalást is. Vissza is élt engedékenysé-gével, s a ház az ő idején nem egyszer volt lármas jelenetek színhelye. Kitünő volt a bonyolul-tabb tárgyalási anyag csoportosításában, a javas-latoknak és indítványoknak szavazatra előkészí-tésében, a kérdések fölfevésében s egyéb elinté-zésében. Ebben a tekintetben a magyar kép-viselőház elnökei közül egy sem mérkőzhetett vele.

Ghyezy Kálmán után rövid ideig (1879—1880) Szlávay József (1872—74-ig miniszterelnök) volt a képviselőház elnöke, a ki a magyar delegá-czióknak is többször elnöke volt, s most a fören-dibáznak másodelnöke. Szelleme erejénél és temperamentuma higgadtságánál fogva valóság-gal mintaképe volt a jó elnöknek. Őt Péchy Tamás váltotta föl. Péchy úgy, mint Ghyezy, az egykori balközépeknek volt egyik vezérfeja s a fuzói idejében a közmunka- és közlekedé-sügyi miniszter.

Péchy Tamás elnökségét sokan aggodalom-mal fogadták, ámbár tudva volt felőle, hogy a házszabályoknak nincsen nagyobb ismerője nála. Nyugodtságában, pártatlan voltában és igazságszeretében is eléggé biztak, s így telje-sen megbiztak abban, hogy a nyugodt, békés hangulatú, sima folyású ülésekben kellemes lesz az ő kezében az elnöki hatalom. De tartottak attól, hogy a szenvedélyek viharának eseti-ben az ő szelidsége nem lesz elegendő az indulatok kitörésének megállítására. Mégis ő volt a háznak eddigelé leghosszabb ideig, 12 éven át elnök.

Képnünk Péchy Tamást az elnöki székben az 1885—88-iki ciklus alatti környezetében mu-tatja. Az elnöki emelvény már el van látva a szél-és hangfogó mennyezzettel. Jobbra tőle a jegy-

zői székben Szathmáry György, most a kultusz-miniszteriumban miniszteri tanácsos, mellette Zsilinszky Mihály, ma esongrádmegei főispán, mögöttük Tibád Antal, balra pedig Beöthy Al-gernon és Török Kálmán jegyzők láthatók. Az előadói székben ott látjuk Hegedüs Sándort, a kinek állványához Herman Ottó támaszkodik. Jobb felől az elnöki emelvény alatt Jókai Mór háttal, Wahrmann, Csernátany, balfelől Feny-nessy Ferencz, Thaly Kálmán, Apponyi Albert gróf és a háttérben Csanády Sándor képviselők alakjai láthatók.

Az imént összeült országgyűlés báró Bánffy Dezsőt választotta elnökének.

Bánffy Dezső báró azóta, hogy a képviselő-ház maga választja elnökeit, a kilenczedik elnök. Az előtti a rendi országgyűléseken az alsó táblán a 'királyi személyes jelenlet törvényzéki helytartója', latinul 'Locumtenens personalis praesentiae regiae in judicio' elnököt, kit röviden perszonálisnak vagy személynöknek nevez-

LÁTOGATÓ-RUHA.

el ne aludjék a hosszú hazafias deklamációk alatt. Most a honatyák háta puffog a parlamenti csatákban, — azelőtt csak a frázisok puffogtak.

Jött Somssich. Erélyes kéz, de aluszékony parlamentek. Nem fékezni kellett volna ezeket, de ingerelni. Somssichot főlvaltotta Bittó Ist-ván, a ki e székből a kormányelnöki gyeplőt vette át. Utóda Perczel Béla lett, majd a külön-ben habozó Ghyezy, ki azért szeretett erélyes elnöknek feltűnni, s midőn egy izben, egy szen-vedélyes vita hevében villogó szemekkel felug-rott Csernátany, az öreg úr megsejté, hogy ez most kiméltelen lesz, odaszólt szorakoztatan: — A mit pedig a képviselő ur most mondani fog, az a házszabályokba ütökzik.

A mi annyira megzavarta Csernátanyt, hogy sző nélkül leült.

Ghyezynek Szlávay lett az utódja. Ő honosi-totta meg az elnöki ebédeket. Majd Péchy Ta-más foglalta el a magas karfajú bíborszéket tizenkét esztendeig.

Jó, szelid elnök volt, a ki engesztelékeny mo-dorával, s némelykor csendes humorával idegen monarkhiákat, ha valamelyes gonosz szó kicsü-szött a szónokok szájából ellenök, de kellő szigorra nem volt képes. Békés időben kitünő elnök, háborús időkben fegyvertelen. A csenge-tyűn és a rendreutasításos kivül nem bírt ma-gának a házszabályokból erősebb fegyvert elő-varázsolni. S a sors úgy akarta, hogy ő alatta ütött ki a legkiméletlenebb parlamenti harez, a minőre még példa nem volt.

E harcok közben kezdett a parlamenti kö-rökben felmerülni a sopánkodás: 'Vagy a ház-szabályok nem elég szigorúak, vagy az elnök'. S minthogy a házszabályokat nehezebb vál-toztatni, mint az elnököt, az uralkodó többség az elnököt változtatta meg.

Nosza, ki lenne jó? Elkezdtek keresni. Hol lehetne találni egy Dsingisz Khánt. Egy zsarno-kot, a ki a marakodó pártokat vasvesszővel csendesítse. De úgy, hogy vasvesszőt nem adnak hozzá. Mert a házszabályok szigorítása, a szólás-szabadság megszorítása — penészes kenyér, a mibe a rend után hön epedők se akartak bele harapni.

Végre megtalálták Bánffyt, a kinek az a híre volt nem régen, hogy ő a leghatalmasabb fő-ispán.

Így került fel Bánffy Dezső az emelvényre. Egész rege-kör előzte meg, mint Attilát, az isten ostorát. Csodálatos hírek keringtek zsar-nokságáról, erélyéről. No, ez mindennap egy ellenzéki embert fog frléstrűkölni!

De a nagy emberevő, a mint a pártok fölé ült, egyszerre megnyerte az ellenzéket is, mely pedig a volt elnökre szavazott.

Csendes, jó ember ott az elnöki széken. Még eddig nem bántott senkit. Talán azért, mert az igazi erőnek a mérséklet a lombja.

Szélcsend van elnöksége alatt. A 'közbeszó-lókat' (egy egész ezeh az már) bizonyos elszib-badás fogja el ama ismeretlen szemben, melyet az elnök szándékainak köde elfed.

Azt mindenki tudja, hogy valami arkánumá-nak kell lennie a rendzavarók ellen, ha elvál-lalta az elnökséget a régi házszabályokkal. De mi lehet? Ágyú nem, puska nem, guillotin nem. Mi lehet, mi lehet?

Eddig mindössze egyszer volt egy kis vihar, mikor az elnök magát utasította rendre (a miért Beöthy Ákosnak szót adott, pedig nem illeté), hasonlatosan a székyei dulóhoz, a ki megszeg-ven az eltökélt szándékát a saját hajdujával huszonötöt veretett magára.

E kis vihartól eltékvintve, csendes, békés kor-szak hajnala pirkadozik a t. Ház egén. Csend

A képviselőház felirati vitája, mely e hó 8-ikán kezdődött, 24-ikén ért véget. Névszerinti szavazást egyik párt sem kért, s ekkép a szavazás fellállással történt s a többség a kormányparti felirati javaslatot fogadta el. A költségvetés tárgyalása szerdán kezdődik.

Tordai Grail Erzs, a ki legutóbb Berlinben tartott több előadást a magyar irodalomról, a jövő hó elején visszatér Magyarországra s hűsvét után néhány nagyobb városban (Debreczen, Arad, Temesvár, Szeged, Szabadka s más helyt) szándékozik előadásokat tartani. Budapestről az orsz. kisedővő egyesület, Kolozsvárról a Mária-Dorottya-egyesület kérték fel őt újabb előadásokra.

Jelentés. Több oldalról történt kérdészködésre van szerencsém a t. előfizetők becses tudomására hozni, hogy Kossuth Lajos jubiláris életrajza képekkel, cz. művem a jövő hó elején kerül sajtó alá s annak végén fog szétküldetni. — Sz. Udvarhelyt. 1892 márczius 20. — Dr. Vajda Emil, főreáliskolai tanár.

Előfizetési fölhívás.

Lapunk azon t. előfizetőit, kiknek előfizetése márczius végével lejár, folkérjük az előfizetés mielőbbi megújítására, nehogy a lap küldésében fennakadás álljon be.

A Vasárnapi Ujság eredeti elbeszéléseit és életképeket, részben illusztrálva, közöl Jókai Mórtól, Mikszáth Kálmántól, Baksay Sándortól, Gyarmathy Zsigánétól, B. Büttner Línától, Petelei Istvántól, Szivós Bélától, Szomaházi Istvántól, Gonda Dezsőtől, Kazány Gézától, Kazár Emilől, Törs Kálmántól, stb. — A külföldiek közül leginkább az angol, francia, orosz szépirodalom jelesebb elbeszélői műveit mutatja be.

A Vasárnapi Ujság, mint családi lap, kiterjeszkedik a női munkákra és divatra is.

A most már 38-ik évfolyamában levő Politikai Ujdonságok jövőre is teljesen független politikai hírlap marad, melynek irányát nem befolyásolják sem pártok, sem érdek-szövetkezetek személyes érdekei, s a pártatlan igazság és meggyőződés kimondásában nem gátolnak semminemű lekötöttségek és magántekintetek; miért is, mint az események híu és részrehajlatlan kútforrását, valódi szükségnek ismertem el a magyar olvasó-közönség. E politikai lap a hét eseményeit kellő magyarázattal ellátott gondos, há összejáratásban tárja az olvasó elé, s a közönség együtt találja benne mindazt, a mi a napilapokban elszórtan jelen meg, úgy hogy e lap, kivált vidéken, hol a hiányos postajárás a napi értesülést különben is megnehezíti, a napilapokat is lehetőleg pótolja.

A „Politikai Ujdonságok“ új évtől kezdve mint képes ujság jelenik meg, s minden száma a napi eseményekre vonatkozó több képet közöl.

A Politikai Ujdonságok-hoz Magyar Gazda című, kéthetenként megjelenő gazdasági éskertészeti lap van csatolva s ezen felül renkívüli mellékletekkel is bővíte van a lapnak hetenként másfél s minden második héten két ívre terjedő tartalma.

Mind a két lapnak kiegészítőjéül szolgál a Világkrónika című képes heti közlöny, mely hetenként egy íven, számos képpel illusztrálva jelen meg.

A Világkrónika 1892. januárban A bünbák című új angol regénynek közlését kezdte meg, mely számos művészi kivitelű képpel van illusztrálva. — A Világkrónikát a Vasárnapi Ujság, vagy Politikai Ujdonságok előfizetői félévre 1 frt, egész évre 2 frt pótdíjért meg folyvást megrendelhetik.

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEINK.

A Vasárnapi Ujság — 8.— frt 4.— frt 2.—
A Világkrónikával együtt • 10.— • 5.— • 2.50
A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok — • 12.— • 6.— • 3.—
A Világkrónikával együtt • 14.— • 7.— • 3.50
Csupán a Politikai Ujdonságok 5.— • 2.50 • 1.25
A Világkrónikával együtt 7.— • 3.50 • 1.75

Az előfizetések a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok kiadó-hivatalába, Budapest, Egyetem-utca 4. küldendők.

HALÁLOZÁSOK.

Elhunytak a közelebbi napok alatt: Gróf Kreith József, kanonok és szentszéki ülnök Eperjesen, élete 74-dik évében. A szabadságharcban karddal és keresztel harcolt, az oroszok ellen ő szervezte a sárosmezei népfelkelést s az osztrák hadbírósgát halálra ítélte. Kegyelem útján várfogságra változtaták, büntetését s négy évig raboskodott Kufsteinban. — Drósy Márton, Kossuth egykori titkára, ki a szabadságharc után Londonban virágzó borkereskedést alapított, sok ideig levelezője is volt több magyar lapnak, s házában mindig szívesen látottak a honfitársak, s kit barátai viszony kötött dr. Duka Tivadarral s általában a külföldön élő kiválóbb magyarokhoz, 74 éves korában, Londonban. — POLÁK EDE, kegyesrendi szerzetes, aranyismerő áldozó pap, felszázados bölcsészettudor és rendi kormányzó, élete 77-dik, szerzetessége 60-dik évében. Budapesten. Régebben több piarista gimnáziumnál mint tanár működött és irodalmi tevékenységét is fejtette ki. — NIKOLÉNYI József, Marczali község plébánosa, 41 éves korában. — TÖRZ MÓZES, felvinczi ref. lelkész, 63-dik évében. — BEKÉSSY PÉTER, debreczeni tanító, a tanügy egyik kiváló érdemű munkása, élete 74-ik évében, 53 esztendőn át működött a nevelésügy terén s több tankönyvet is adott ki. — EÖRVÖS GÉZA, kis-kőrösi volt főszolgabíró, Pestmegye kezelő kerületének az inént választott képviselője, ki onkezuleg vetett véget életének, 39 éves korában, Kis-Kőrösön. — INTÓDY ADOLF, postai és távirtdai főtiszt, a posta- és távirtdai tisztképző tanfolyam tanára, Budapesten. — VOGLER PÉTER, egykori fővárosi főjegyző, élte 59 évében elhunyt, halálát számos fővárosi tekintélyes család gyászolja. — TÖRZ JÁNOS, a nagykőrösi ref. főgymnázium és tanítóképző intézet rajztanára, Budapesten, 40 éves. — ID. MATTHEYI RUDOLF, nagybirtokos, ki régebben tevékeny részt vett Bars és Hontmegyék közeletében, Novákon, 86-ik évében. — HORVÁTH VINCEZ, régi honvéd, Kossuth egyik kísérője, Székesfehérvárról. — PIMOS JÁNOS, takarékpénztári pénztárnok, 1848—49-iki honvéd huszár főhadnagy, 64 éves, Czeglédén. — LIPIECZY JÓZSEF, nyug. kir. telekkönyvvezető, Szatmártól, 72 éves. — BARTOK IONÁCZ, 1848/49-ben honvéd-főhadnagy, nyug. m. kir. pénzügyi számtiszt, 64 éves, Nagyszebenben. — KONTSITS JÁNOS, uzdi földbirtokos, 59 éves. — DEMETER PÉTER, Miskolcz város polgára, 79 éves. — DOBOZY MIHÁLY, régi honvédtiszt, Biharmegyének sokáig főjegyzője, 66 éves, Nagy-Várádon. — LEGÉNY JÁNOS, náma főkapitányi uradalmi tiszt, 53 éves. Nánán.

FODOR JÓZSEFNÉ, sz. Reizinger Amália, dr. Fodor József egyetemi tanár, az orvostudományi kar dékánjának neje, élete 43-ik, házassága 26-ik évében, Budapesten elhunyt. A csapás, a mely a köztisztviselőket álló egyetemi tanárt és családját érte, széles körökben keltett részvétet. — Gróf LAZÁR Györgyné, szül. Moga Eleonora, Szász-Elkeden. Gr. Lázár Imre nagybirtokos édes anyját gyászolja benne. — ÖZV. BOLOND SZENTPÁLI JÓZSEFNÉ, szül. Gáll Katalin, Aranyos-Rákoson, 81 dik évében. — BÁRÓ RUDNYANSZKY BELÁNÉ, szül. Thoroczky Klára, kolozsvári ítéltőlábli bíró neje, 29 éves, Meránban. — SZÁVA ALAJOSNÉ, szül. Lukács Johanna, ny. m. kir. pénzverő hivatali aligazgató és bányatanácsos neje, 68-ik évében, Gyulafehérvárról. — Mély gyász érte dr. Széchy Károly kolozsvári egyetemi tanárt: édes anyja hosszabb betegség után elhunyt, élete 70-dik évében. — KABDEBŐ MARIKA, Kabdebő Miklós leánya, 24 éves, Aradon. — ÖZV. BOCHWALDNÉ, szül. Klopfer Fanni, Szabadkán. — ÖZV. SZALAY JÓZSEFNÉ, szül. Csajághy Anna, Budapesten, 74 éves. — ÖZV. KNÖZ LÁSZLÓNÉ, született Oeffner Róza, néhai pénzügyminiszeri titkár özvegye, Budapesten, 61-dik évében. — KAZY ISTVÁNNÉ, szül. báró Jeszenszky Anna, Kazy János barsmegyei főispán édes anyja, 72 éves, Nemes-Orosziban. — BEKICS GUSZTÁV, képviselő és jeles publicista édes anyja, Kaposvártól.

Szerkesztői mondanivalók.

Fóth. M. Az küldött cizmekre elküldöttük az illető számot.
Selmeczbánya. F. B. Adományokat a felvidéki inségek részére úgy a Vasárnapi Ujság, mint az ugyan-ezen szerkesztőség vezetése alatt álló Politikai Ujdonságok és Képes Nélap elfogad, s az adományokat abban a lapunkban nyugtazzuk, melyben a t. be-küldő kívánja.

Dalok. Nehéz álomban. Románcz. Zordon, zimankós... Kültői tehetséget nem igen veszünk észre bennük, vagy pedig a szerző annyira rossz úton jár, hogy a modorosság egészen megrontja tehetségét. Milyen szörnyű bombasztokat mond a II. számú dalban, milyen affektált a Zordon, zimankós... kezdetű vers befejezése s milyen üres és mégis mesterkelt a Románcz. Még az I. számú dal a legcsinosabb, de két első sora ennek is képtelenség.

Nem az fájt az én szerelmem
Csalódott szívemnek.
A szívnek van szerelme, nem a szerelmem szive.
Meggyőződés, hogy a szerelmem nem átvitt értelemben, kedvese helyett, használja, hanem legsajátabb értelmében. Társai közt a Nehéz álomban című vers is

jobbaskának mondható, csak hogy nehézkes, darabos s szerző még az önként jövő jó gondolatot sem tudja helyesen kifejezni. Például: a kiélt, üres szívű fiatal emberről ezt mondja:

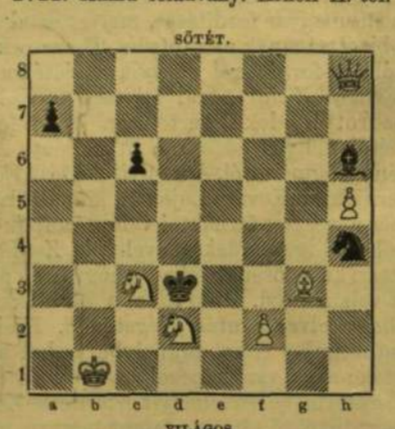
„Viharban volt ő . . . . . lelkéről a szélvész
Csak elsöpré s meg nem kötö a földet,
A munka vágyát, a magot, a melyet
Áldott költői kéz beléje rejtett.”

A hasonlat elég sikerült, a szélvész, mely a természetdel együtt a belé vetett magvat is elsöpri, szembe állítva a szenvedélyek viharával, mely kopárrá teszi a szívet, megkapó kép, de milyen zavarosan van elmondva.
Otthon. Értelmes munka, de hiányzik belőle a valódi költői erő színe és melegsége.

Egy szív. Ricardo di Ferrarától. Fordító inkább csak a rímekre ügyelt, pedig a kifejezések ereje és jellemzettsége még fontosabb kelléke a jó műfordításnak.
Visszaemlékezés. Templomban. Anyám büne. Egyik sem közölhető. Az elsőben látszik ugyan némi alakítási törekvés, az utolsóban pedig a gondolat elég sikerült; de a költői erő fogyatékossága miatt az idegen olvasónak is élvezhető vers egyikből sem vált.

SAKKJÁTÉK.

1711. számú feladvány. Arnell A.-tól.

Világos indul s a negyedik lépésre matot mond.

Az 1706. számú feladvány megfejtése.

Shinkmann W. A.-tól.

Megejtés.

- Világos. Sötét. Világos. a. Sötét.
- 1. b2-b3 — Kd3-e3 (a) 1. — — — — — Hc7-d5
- 2. Kd1-c2 — t. sz. 2. Hc3-d5 stb.
- 3. Va1-a7-g1
- v. Hc3-d1 mat.

Helyesen fejtették meg: Budapesten: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Keekemetlen: Balogh Diénes. Nagy-Kőrösön: Kovács László. Tiszafüreden: Fischer Soma. — Eperjesen: Somogyi Miklós. — A pesti sakk-kör.

KÉPTALÁNY.

A Vasárnapi Ujság 11-ik számában közölt képtalány megfejtése: Kevés orvosság használ.

Heti naptár, márczius—április hó.

Nap	Katholikus és protestáns	Görög-Orosz	Israelita
27. E. 4 Laetare	E. Rupert	15. D. Abjaji 4. r.	28. Antr. v.
28. H. Sixtus p. hv.	Gedeon	16. Szabinusz v. 29	
29. K. Cyrill szp. vt.	Eusebius	17. Elek	1. Nis. R.C.
30. S. Quirin vt.	Kvirin	18. Cirill pk.	2
31. C. Amos	Améz	19. Krizsánt D. 3	
1. P. Hugó pk.	Hugo	20. Szabh. vik. 4	
2. S. Páulai Fer. hv. Theodozia	Theodozia	21. Jakab az ifj. 5. Sab. W	

Felolós szerkesztő: Nagy Miklós. (L. Egyetem-tér 6. szám.)

Menyasszonyi selyem ruhákra való selymeket fekete, fehér és crème színekben, simát és damaszt méterenként 45 krtól 16 forint 65 krig (mintegy 300 különböző fajtában) szállít egyes öltönyökre, vagy egész végzekben is postabér- és vámmentesen Heneberg G. (cs. kir. udv. szállító) selyemgyára Zürichben. Minták postafordulóval küldetnek. Svájcba intézett levelek 10 kros bélyeg ragasztandó. (9)

Tisztelt Reakció és Közvélemény!

T. Ház!

Köszönöm, hogy bennem találkozott bizalmok a diszes elnöki állásra nézve.

A szegény Tamás és Bánffy Dezső után csak is Bölcseségem következhett harmadiknak.

Én leszek a legjobb elnök, mert alattam csak derűtség fog uralkodni. (Általános derűtség.)

Ezzel megnyitom a Sándor-utcazi színház új ciklusát April—Juniusra.

Bölcs Bolond Istók, háznál.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„BOLOND ISTÓK“

humorisztikus képes hetilapra.

A „Bolond Istók“, a legnagyobb és legizesebb magyar éleztlap, a tizenötödik évfolyamba lépett.

Előfizetési feltételek:

ápril—junius évnegyedre ————— 2 frt
ápril—szeptember félévre ————— 4 frt
Előfizetések, legzálszerűbben posta-utalvánnyal, a kiadó-hivatalnak küldendők: Budapest, egyetem-utca 4. szám.
Folkérjük mindazon t. előfizetőinket, kiknek előfizetésük lejárt, azt megújítani sziveskedjék, hogy a szétküldésben akadály ne legyen.
A Bolond Istók kiadóhivatala.

ORSZÁGOS KIÁLLÍTÁS. BUDAPEST 1893. JURY 1885. **Klász György** Fényképészeti műintézet. BUDAPEST. N. harvany utca 18. sz. 129 emeleten. Elbrál mindenemű fényképi felvételeket, többszínűképeket gépekkel, papírral és tanyákról, s. t. PHOTOLITHOGRAPHIA, CZINKOGRAPHIA, FÉNYNYOMAT, AUTOGRAPHIA, FÉNYMÁSOLAT. BUDAPEST 1893.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Az összes 1891. kiállításokon u. m. Nagy-Szombat, Komárom, Temesvár, Zágráb és Vácztól legelső és legmagasabb kitüntetés: „nagy díszokmány”

Alakult 1856. KÜHNÉ E. Alakult 1856.

gazdasági gépgyára Mosonyban

Föraktár: Budapesten, Váci-körút 21.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek az általán kedvelt népszerű és több mint 12,000 példányban elterjedt kitiűő

„HUNGARIA-DRILL“ SORVETŐGÉPEIT.

Uj! „Balance-Hungaria-Drill“ (Wehrsch szabálm.) Legjobb sorvető hegyes vidékre. Könnyű és olcsó repavetőgépek. Lancke-felő rétt és szántóboronák. Egy- és kétvasú ekék. Uj! „TRIUMPH“ kitiűő szeleltő mangtr-rosta. Rosták, konkolozók, kapálók. Tisztogatók és minden más gazdasági eszközök készletben. 4645 Árjegyzékek bérmentve.

Az arcz szépségét legbiztosabban megszerzi és fentartja

Leichner zsirpora Leichner hermelin-pora

E híres arczporok a legmagasabb női körökben s a legelső művésznők által előszeretettel alkalmaztatnak; a bőrt iles vagy poros levegő ellen megvédi, s fiatalos, viruló kinézést adnak neki. Csak zárt szobákban s gyárban: Berlin, Schützenstrasse 31 és minden illatszer-kereskedésben.

Orvakodjunk az utánzatoktól. LEICHER L., illatsz.-vegyész, s kir. udvari scinházak szállítója. 4614

Előfizetési fölhívás

„Fővárosi Lapok“

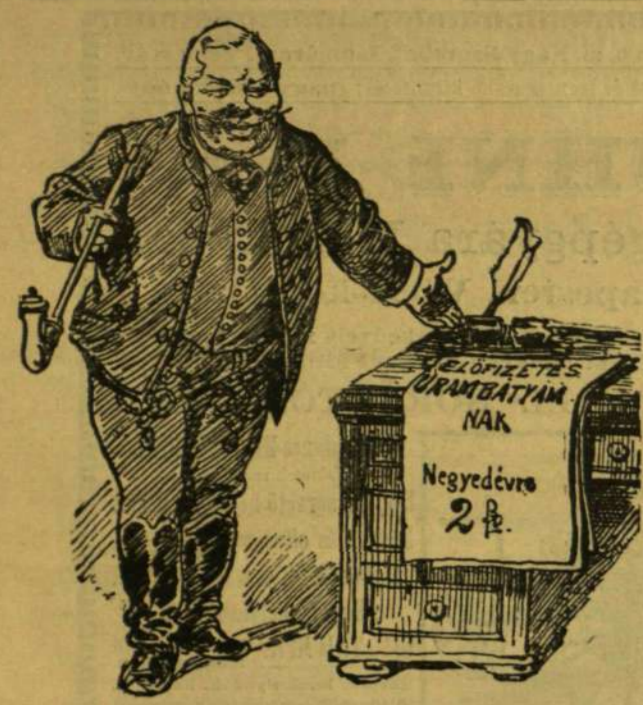
április-juniusi évnegyedére.

A hazai szépirodalom egyetlenegy napi közlönyének folyamában immár a 114-dik évnegyed következik. Felhívjuk rá a művelt olvasó közönség figyelmét s kérjük pártolását. A szerkesztőség, melynek élén Vadnai Károly áll, jeles írók, tisztelt veteránok és fiatal erők széles kör nek folytonos támogatása mellett, lankadatlan buzgalommal igyekszik érdekes, eleven, bő tartalmu napi lapot nyújtani, mindig a nemzeti haladás, társadalmi műveltség és a jó izlés szolgálatában állva. Válogatott szépirodalmi olvasmányok, nagy változatosságú tárczák és bő hírvoratok mellett, van képes heti melléklete is: a

„Salon és Sport“

A szerkesztőség fokozott buzgalma, úgy véljük, méltóvá teszi e lapot a fokozódó pártolásra. Kérjük ennél fogva a Fővárosi Lapok barátait, hogy e régi, meggyökerezült közlönny ismerőseik körében ajánlani, terjeszteni sziveskedjének.

Az „Athenaeum“, mint a lap kiadója, mely a csi os kiállításról és pontos szétküldésről gondoskodik, az előfizetések mentül előbb beküldését kéri. Az ár: évnegyedre négy, félévre nyolcz, egész évre tizenhat forint. Az utalványok vagy penzes levelek így cizemezők: »A Fővárosi Lapok kiadóhivatalába Budapest.«

Előfizetésre felhívás URAMBÁTYÁM

VII. évfolyamára.
Az új negyed küszöbén felhívjuk a humornak minden kedvelőjét, hogy előfizetőink díszes sorába álljanak. Lapunk célja: tartózkodván minden politikai és társadalmi pártoskodástól, humoros elbeszélésekkel és versekkel, adomákkal és szellemes ötletekkel mulattatni a közönséget.
Képeinket továbbra is Jankó rajzolja az ifjabb művész nemzedék legkiválóbb tagjaitól támogatva.

Az előfizetés ára:
aprilistól június végeig ... 2 frt.
aprilistól szeptember végeig ... 4 frt.
aprilistól december végeig ... 6 frt.

Az előző évfolyamokból is áll még néhány példány rendelkezésünkre, melyet új előfizetőink egyenkint 4 frtért megrendelhetnek.

Az Urambátyám kiadóhivatala.

KWIZDA FER. JÁNOS,
osztr. eszáz. és kir. és román kir. udv. szállító, kerületi gyógyszerész Kornenburgban, Bécs mellett.
Évek hossza során át jónak bizonyult, fájdalom csillapító házi szer, a **köszvény-, csusz- és idegbajoknál**
Kérjük a védjegyre ügyelni a határozottan **KWIZDA-féle közzvény-folyadékot kéri.** — Kapható valamennyi gyógyszerárban. — Főraktárhelyiség Magyarország részére: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerésznél Budapesten, király-utca 12. sz.

Horgony-Pain-Expeller.
Ezen rég jónak bizonyult bedörzsölést csúsz, közzvény, tagszagatás stb. ellen legjobban ajánljuk a t. cz. közönség figyelmébe. Egy üveg ára 40 és 70 kr. és a legtöbb gyógyszerárban kapható.
Csak horgonnyal valódi!

Legjobb és Leghíresebb
Pipero Hőlgypor
La VELOUTINE
Különleges Risper
BISMUTTAL VEGYITVE
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ.
PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

PARIS
GRANDS MAGASINS DU Printemps
NOUVEAUTÉS
Ingyen és Bérmentve
küldjük a legújabb divatot tartalmazó nagy illusztrált Catalogust a nyári évadra.
Megkeresések czimzandók:
JULES JALUZOT & Co
PARIS

Ugyancsak bérmentve küldetnek a Printemps orias raktarán levő szövetek mintái, árat és fajt lehetőleg meghatározni kérünk.
Expediatio Magyarország részére portómentesen 25 franktól kezdve.
Vámmentes küldemények föltételei a Catalogusban. Továbbító-és vámkezelési házunk: Salzburgban, Mozartplatz, 4.
Levelezés Magyar nyelven.

SZÁVOSZT ALPHONS
Budapest, Arany János-utca 11. sz. a.
Legjobb gazdasági és kerli magvak.

REGEDEI
TISZTA ALKALIKUS SAVANYU-VIZ
legjobb asztali és üdítő ital
kipróbált gyógyszer köhöges, torokbetegségek, gyomor- és hólyaghurutnál.
Főraktár: Budapesten, Lipót-körút 21/a.

Nincs többé fejfájás!
D. GÖTZ MIGRAINE-PORA
huszonöt év óta egyoldalú, ideges, rheumászerű, sőt gyomorból származó fejfájás ellen a legjobb sikerrel használtott, mit több ezerre menő köszönet-nyilvánítás bizonyít. Utolsó időben a **MADRIDI UDVAR** feltűnő eredménnyel használta. 1 doboz ára haszn. utasítás. 2 frt. 1 kis próba-doboz 1 frt. Eredetiben kapható **Faykiss József** nagy **Kristófor** cz. gyógyszerárban Budapesten, továbbá **Török Józsefnél**, király-nicza Postai megrendelések azonnal eszközöttek.

VÉGHLESI
VERA FORRÁS
Hazánk legtisztább, legolcsóbb és legjobb szőlősavdús, égvényes savanyuvize, Véghes-Szalotán, Zólyom. mindig friss töltésben kapható a budapesti főraktárban: **Erzsébet-körút 56. szám alatt**, továbbá fűszerüzletekben és vendéglőkben! Telefon összeköttetés. Számos raktár a vidéken.

Melyik lapra fizessünk elő?
Gazdag tartalmánál, nagy terjedelménél fogva a legolcsóbb magyar lap az

EGYETÉRTÉS,

a mely az új évvel immár 26-ik évfolyamába lépett.

Ez a magyar olvasó közönség legtekintélyesebb lapja. Hiteles forrásokból származó értesüléseinek gyorsasága, alapossága és sokasága, rovatainak változatosága, kitűnősége, a különböző olvasmányok gazdag tárháza tették népszerűvé. A kormány körében előforduló eseményekről az „Egyetértés” olvasói értesülhetnek első sorban. Az országgyűlési tárgyalásokról a leg részletesebb, tárgyilagos hí tudósítást egyedül az „Egyetértés” közöl. Bármely párthoz tartozék is a képviselő, beszéde az „Egyetértés”-ben a legerjedelmesebben közöltek. Ez az óriási terjedelmű lap egyszerre két homlokegyenest ellenkező irodalmi célt szolgál, mert naponkint megtalálja benne a család, a hűgylvilág, a maga szép-irodalmi olvasmányát a világirodalom legkitűnőbb íróinak legújabb regényeiben, talál benne tárcázásokat legjobban íróinktól, divattudósítást Párisból stb., ugy, hogy nincs szépirodalmi lap, mely az „Egyetértés”-nek e rovatával a versenyt kiállhatná.
S ezzel szemben ott van az „Egyetértés”-nek oldalakra terjedő politikai és közgazdasági része, mely megbízhatóság, komolyság és jólértesültség tekintetében utóélettelennak van elismerve a magyar sajtóban. Egyik legfőbb érdeme az „Egyetértés”-nek, hogy az események ösmertetése körül soha semminemű tekintetektől sem hagyta magát befolyásolni, s mint teljesen független lap fölötté áll minden pártérdeknek és csak az igazságot szolgálja. Az egész sajtóban legnagyobb terjedelmű országgyűlési tudósításainak is mindenkor a párttekineteken felülemelkedő részrehajlatlanság szerezte meg a közönsé-

merést, mely abban nyilvánul, hogy az „Egyetértés” olvasói között minden pártból találunk híveket.
Az „Egyetértés” gazdasági rovata elismert régi tekintélynek örvend. A magyar kereskedő s gazdaközönség, az iparos és vállalkozó nem szorul többé idegen nyelvű lapra, mert az „Egyetértés” kereskedelmi s tőzsdéi tudósításainak bőségével a többi lapok már föl sem veszik a versenyt. A kereskedő, az iparos s a mezőgazda két évtized óta tudja már, hogy az „Egyetértés”-ben megtalálja mindazt, a mire szüksége van, s e miatt az „Egyetértés” ma már nélkülözhetetlenné vált, mint a hazai kereskedelmi, ipar- és mezőgazdasági forgalom magyar nyelvű vezérlapja. Üzleti dolgokban az „Egyetértés” a legjobban informált lap Magyarországon.
A rendes rovatokon s a fölmerülő eseményekről legnagyobb terjedelemben közölt bő tudósításokon kívül végre csak az „Egyetértés” három speciális rovatát említhetjük meg, melyek országos hirre tettek szert. Ezek az: **Irodalom**, a **Tanügy** és a **Mezőgazdaság**, melyek mindegyike egy-egy szaklapot képes pótolni. A ki olvasni valót keres és a világ folyásáról gyorsan és hitelesen akar értesülni, fizessen elő az

„EGYETÉRTÉS”-re
melynek előfizetési ára: egy hóra 1 frt 80 kr., negyedévre 5 frt s egy évre 20 forint. Az előfizetési pénzek az „Egyetértés” kiadóhivatalába küldendők. Mutatványszámot a kiadóhivatal kívánatra egy hétig ingyen és bérment. küld.

Az „Egyetértés” felelős szerkesztője és kiadó tulajdonosa: **Csávolzsky Lajos.**
Az „Egyetértés” kiadóhivatala: Dalszínház-utca 1. szám. (Az operaházzal szemben).

14. SZÁM. 1892. BUDAPEST, ÁPRILIS 3. XXXIX. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt 12 frt, egyszéves 8 frt, féléves 4 frt. Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egyszéves 5 frt, féléves 2.50. Külföldi előfizetőknek a postailag meghatározott viteldíj is eszandandó.

COMENIUS ÁMOS JÁNOS.

JUBILEUMI ünnepekben túlságosan is gazdag korunkban is méltán feltűnést keltethetett az a sok ünnep, melyet a múlt hó végén Budapesten s az ország számos más városában rendeztek Comenius Ámos János születésének háromszázados évfordulója alkalmából, tehát oly férfiú tiszteletére, ki teljesen idegen, s hazánkban csak rövid négy évig tartózkodott, s kinek nevére a művelt közönség nagy része is ma már csak homályosan emlékezett.

Az ünnepek e nagy sorozatát a közművelődés ügyének barátjai s első sorban a tanítók rendezték, igazi hálával emlékezvén meg arról a történeti alakról, ki maradó alkotást keveset hagyott maga után, mert működése — szerencsétlenségére — abba a gyászos korbba esett, midőn a harminzéves háború s más zavarok földúlták Európa békéjét, de a kinek munkái a teremtő lángész nyilatkozatai, s eszméiben üttörő bajnoka oly eszméknek, melyeket mai szerencsésebb korunk a nevelés és közművelődés reformeszméi gyanánt hirdet s a művelt közönség nagy részt ellenmondás nélkül, a népek boldogságának előfeltételei közé sorol.

Pedagógus volt Comenius, a legelső mindannyi régi reformerek közül, kiknek eszméi a mai kornak is megfelelnek. Az ő korában, midőn még teljes erőben volt a középkori könyvtudakosság, mely a gyermekeket és ifjakat majdnem kizárólag gépies szótanulással nevelte, ő volt az egyedüli, ki a nevelés valódi föladatait fölismerve, azok érdekében igaz lelkesedéssel fölszólt. Eszméi annyira modern jellegűek, hogy

ha azokat megvalósítania is lehetett volna, az emberiség talán egy századdal előbb jutott volna el a műveltségnek arra a fokára, a hol jelenleg van. Így, hogy csak egy pár eszméjét emeljük ki, melyeknek jelentőségét a pedagógiával tüzetesebben nem foglalkozók is könnyen megérthetik, ő volt az első, ki az akkor kizárólagosan uralkodott

latin nyelv helyett az anyanyelven való oktatást sürgette; ő volt az első, ki a leccék tanulása mellett az ifjuság testi nevelésének fontosságát hangsúlyozta; az első, ki az iskolai kor kezdete előtt az „anyaiskolák” eszméjére, a ma annyira felkarolt kisedővő-intézetek alapjára gondolt; az első, ki szavak értelmetlen tanulása ellenében a tárgyak szemléltetését, az önálló községi iskolák létesítését, a real és human irány egyesítését sürgette, — mindamennyi egy-egy nagy korszakalkotó eszme, melyeket magában a nevelésben is csak egy vagy kétszáz év múlva valósítottak meg oly nagy alakok, mint Rousseau, Pestalozzi és Fröbel. Ezek a nagy reformerek s a velük együtt működött ezrek ma már természetesen sok tekintetben oly magas fokra emelték a nevelés tudományát, hogy Comenius terveze a részletekben elavultnak tartható; de kétségtelen, hogy ennek daezára hálátlan-ság volna kegyelettel nem emlékeznünk erre a szellemi óriásra, mert nem tisztán a törpe érdeme az, ha óriások vállára állva messzebb lát, mint amaz óriás.
Az a szomorú végzet, mely meggátolta, hogy Comenius elvei rögtön életbe lépjenek, nyomasztólag hatott az ő egész élete pályájára is. Hosszu időre terjedő élete a nyomorúságok és szenvedések láncolata. Bujdosónak kellett lennie csaknem folytonosan, s ha mindamellett ily nagy eszméket tervezett, és majdnem másfél-száz művet írt meg, részben igen terjedelmes műveket: nagysága még fényesebben tűnik fel előttünk, utódok előtt, annál inkább, mert a nagyhirű tudós gyenge testalkatú és sokat betegeskedő ember volt.
Comenius 1592-ben márczius 28-án született Nivnitz

COMENIUS ÁMOS JÁNOS.
„Didactica Opera” című munkája czimlapja után.